

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-6 Dollár.

Páriák Európa közepén

Nürnbergben megkondultak a halálhangozások. Nürnbergben Hitler és vezérkara olyan jogfosztást követelt el, amire a történelemben nem volt példa. Kiváló tudósokat, nagyszerű pénzembereket, szerény munkásokat és dús gazdag magánzókat egyik napról a másikra páriáknak deklaszálta. Ha keresztsük a szótár szavait, hogy megfelelő jelzőket találjunk erre a tragédiára, úgy azzal teljesen munkához kezdünk. Ahogy nem találunk szavakat arra sem, hogy vele megdöbbenésünket kifejezhessük. Európa kellős közepén, egy magát kulturnépnek nevező 60 millió tömeg halálos ítéletet mondott ki egy félmillió emberre.

Hitler kimondta a halálos ítéletet. De facto megfosztotta a német zsidóságot állampolgári jogaitól. A Harmadik Birodalom kívül-belül recess, mert gazdasági támasztékai legyengültek, mert körülötte árad ellenségek félnek tőle és egyben fenyegetik is, de van egy szerencsétlen kis minoritás, az ország határain belül, akiken kitölthetik gonoszágukat, akiket szabad prédának dobhatnak oda, germán vadságnak és teuton örökletnek.

Ezentul lesznek Németországban német állampolgárok és németországi alattvalók. A német zsidókat, mint „alattvalókat” fogják megszégyeníteni, üldözni, megölni, kirabolni, egy hatvan millió nép keretei között. Nem volt még ilyen barbárságra példa a világtörténelemben és aki valaha is büszkélkedni fog a huszadik század „virányáival” annak csak arra kell hivatkozni, mint ellenkező argumentumra, hogy ennek a századnak negyedik évtizedében Németországban félmillió embert fosztottak meg legelőnyösebb joguktól. Ez a jogfosztás és ennek kihatása, előre meghatározza ennek a földrésznek jövő sorsát. Egy ilyen világnak el kell pusztulnia az egymás elleni gyűlölködésben. Ennek a földrésznek nem lehet és nincs is többé hegemóniája a világ felett. Amikor India páriái már a felszabadulás útján vannak, amikor Olaszország állítólag azért kezd háborút, hogy megszüntesse a rabszolgaságot Abessziniában, akkor Európa centrumában, a világ egyik legnagyobb és legnépesebb nemzete jogfosztást követ el félmillió alattvalójával szemben.

Mi zsidók már megdöztünk a csapások alatt, de egy ilyenre nem lehattunk elkészülve. Mert emberi önértékünkön, tudatos emberréválásunkon és kulturánkon, nevelésünkön, eddig elfoglalt világpozíciónkban olyan arculcsapás történt, amelyet egyhamar nem lehet kiheverni.

Csak egy a reményünk, hogy túléltük valamennyi Hámánunkat és hisszük, valljuk és hirdétjük hittel és meggyőződéssel, hogy ennek a hitleri rémuralomnak, barbárságnak és kulturtagadásnak meg kell szünni Európa közepén. El fog pusztulni a Harmadik Birodalom, mert el kell pusztulnia, a Sors magában rendelkezősége folytán. És mi zsidók világszerte örömmujongással fogjuk a Gyűlölet Cárjának pusztulását megérni.

Tizezer Palesztina certifikát a legközelebbi félévre

A jeruzsálemi „Hajnt” jelenti: A kormánykörökhöz közelálló kijelentése szerint, az október 1-én kezdődő új bevándorlási félévben 10.000 certifikátot fognak kiadni, tehát 1500-al többet, mint a legutóbbi félévben. A kormány azonban kényszerítve lesz egy részét a certifikátokból visszatartani, azok részére, akik illegálisan, mint turisták kerültek az országba. A Jewish Agency körökben fontosnak tartják, hogy legalább 20.000 certifikátot adjon ki a kor-

mány, hogy legalább egyrészt fedezzék annak az égető munkásszükségletnek, amely már évek óta fennáll a palesztinai termelésben. Emellett utalnak arra a körülményre is, hogy a certifikátok egyrésze nőtlenek részére lesz biztosítva, hogy ezeket a certifikátokat mások nem vehetik igénybe és ezzel is akadályt szenved újabb embertömegek bevándorlása. A kérdést véglegesen akkor döntik el, amikor a Jewish Agency tagjai visszatérnek Luzernből Jeruzsálembe.

Három új törvény...

Megfosztották a német zsidóságot állampolgárságától

Nürnberg. Az összehívott német birodalmi gyűlésnek a zsidókérdés képezte legfőbb programját. A birodalmi gyűlés három új törvényt szavazott meg, amely hivatalosan is megfosztja a zsidókat minden joguktól, noha a gyakorlatban ez már rég keresztül lett vité. Ha Hitler mégis szükségét látta hogy ismét felvesse teljes élességében a zsidó elem rendkívül veszélyes szerepét a német nép között, annak minden bizonytalanságos belpolitikai okai vannak. Amíg Mussolini az Abesszin háború harci lármájával akarja országa belső elégedetlenségét levezetni és elleplezni, addig Hitlerrel ezt a célt a zsidókérdés szolgálja. A megszavazott három törvény egyébként a következő:

1. A horogkeresztes zászló a német népi nemzeti lobogójának nyilvánítottatik.

2. A német állampolgárság és nemzetiiség meghatározása. E törvény megszünteti az egységes állampolgárságot és különbséget tesz német állampolgárok (Staatsbürger) és német alattvalók (Untertan) között. Az állampolgárok igazolványt kapnak. Ilyen igazolványhoz csak a birodalmi védőszövetség tagjai juthatnak hozzá. A zsidók kizártnak az állampolgárok közül, ennél fogva megfosztatnak politikai joguktól.

3. A vér- és fajtisztaságról szóló törvény megtiltja, hogy zsidók és német, vagy rokonságuk házasságot kössenek. Az ezer rendelkezés ellen vétőket ötől tíz évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják. Azt a zsidót, aki horogkeresztes jelvényt visel, egy évig terjedő fogsággal büntetik.

Benes csehszlovák külügyminiszter betejesztette a Népszövetség plénuma elé a Palesztina-mandátum jelentését

Az a krízis, amely Genfben uralkodik az olasz-abesszin viszály miatt, erősen rányomja bélyegét a tanácskozásokra és minden más fontos kérdést a háttérbe szorít.

A mandátumbizottság előadója dr. Benes csehszlovák külügyminiszter, aki a tanács elé terjesztette az állandó mandátumbizottság júniusi határozatait. Palesztinát illetőleg leszögezi a jelentés, hogy az ottlakó két nép együttműködése, biztosítottnak látszik az angol adminisztráció keretein belül. Rendezetnek látszik az illegális bevándorlás kérdése is, valamint a határok megerősítése Akaba környékén. A jelentés többet nem is mond Palesztináról. Azt sem tárgyalták, hogy Ja-

pán egyenjogúsága gazdasági téren továbbra is érvényben van-e, vagy nincs, miután elhagyta a Népszövetséget. Ezt sem az előadó, sem pedig a tanács tagjai nem érintették felszólalásaikban. (Ez a kérdés pedig a palesztinai iparra nézve nagy fontossággal bír. A szerk. megjegyzése.) Ezután csak jelentéktelenebb hozzászólás volt arra nézve, hogy az 1934 júniusában megkötött angol-francia kereskedelmi szerződésnek érvényessége van-e a mandátum területekre is s így Palesztinára vonatkozólag is. Az angol és francia megbízottak a felvetett kérdésekre megnyugtató kijelentéseket tettek.

Fordulópont az erdélyi ortodoxia történetében

Az erdélyi orth. Központi Iroda önmaga adja meg a jelt Careiben, az ortodox keretek felrobbantására

Beiktatták a berbesti rabbit, a carei spanyol-szeifárd hitközség rabbi-stallumába. - Carei zsidósága átkozódó felirásokkal fogadta a meg nem alakult spanyol hitközség főrabbiját

Évek óta hirdetjük, hogy az erdélyi ortodoxia válságba jutott a hivatalos körök érthetetlen, egyoldalú és önző politikája miatt. Évek óta harcolunk tollal és az érvek, bizonyítékok egész arzenáljával ama politika ellen, amely károsan és bűnös könnyelműséggel széjjelrobbantja azokat a szilárd kereteket, amelyek a mai nehéz időkben kétszeres fontossággal kellene betöltsék hivatásukat. És ha a zsidó közvéleményben — szívós felvilágosító munkánk révén — ki is jegecesedett az a szilárd hit, hogy nincs rendben az erdélyi ortodoxia ügye, hogy az Iroda destruktív munkát végez, azonban az érdekelt vezetőkörök, nem akarnak tudomást szerezni erről. Sőt, nemhogy ráeszméltek volna arra, hogy milyen bünt követnek el a zsidó jövővel szemben, inkább maguk is azon igyekeztek, hogy minél nagyobb legyen a szilárd falon a rés, melyen aztán a destruktív árja bétör és előtti, lerombolja a régi falakat, míg az aknamunka vége: az egész erdélyi ortodox felépítmény összeomlása lesz a szomorú ára.

Nem ismételtük azt, amit annyiszor elmondottunk. Minek is ismételtük, amikor az események napnál világosabban bizonyítják, hogy amit eddig irtunk, hirdettünk és vallottunk, az színigazság és „jól felfogott” önös érdekből olyan lejtőre jutott máris az erdélyi ortodox zsidóság hivatalos instrumentuma, a Központi Iroda, amelyen nincs megállás.

Nincs megállás! Össze fog omlani, mert össze kell omlania ennek a szervnek, mert elnöksége minden ténykedésével azon igyekszik, hogy összedőljön ez az amugy is gyenge keret, amelyet erdélyi orth. Központi Irodának hívnak.

Mit nem tett az orth. Iroda.

Erről is irtunk már sokat, de ha ezerszer megirtuk, még egyszer, sőt ezerszer meg kell írjuk, hogy az orth. Központi Iroda teljesen elhanyagolja az erdélyi zsidóság ügyét. Nagyszerű feladatok várnak az Irodára. De már évek óta várnak — és hiába várnak. Teljesen hiába, mert az Iroda a zsidó közösség érdekében semmit nem tett meg. A hitközségek állami szubvenciója sehol sincs. A zsidó iskolák ügyét nemhogy fölkarolta volna, hanem ahol lehet elgáncsolja. A tanítók, rabbik és más hitközségi közalkalmazottak kongruája és nyugdíja sincs rendezve. Általánosságban mondhatjuk, hogy az orth. Iroda a zsidó közösséget nem képviselte eddig, sem felfelé a hatóságokkal szemben, sem pedig a harmonikus egymásközötti együttműködés érdekében nem volt hajlandó olyan áldozatokra, amelyeket a mai súlyos idők és körülmények megkövetelnének. Az orth. Központi Iroda teljesen és végzetesen elhanyagolta a maga feladatait, amelyekért, — ha teljesíti — örök hálára és szeretetre kötelezte volna Erdély vallásos zsidóságát.

Ezt a feladatot nem teljesítette, mert mindenkor, minden energiájával, befolyásával olyan területeken fejtett ki munkát, amely nem áldásthozó, hanem inkább ártalmas volt az erdélyi zsidóságra nézve.

Mi történt Careiben legujabban?

Ime, legjobb példa állításaink igazolására, az ami Careiben történt. Lapunk olvasói jól ismerik az előzményeket ezekről a hasábköről. Emlékeznek arra, hogy milyen harcot folytattak évek óta a közvéleménnyel szemben a satmari főrabbi kezdeményezésére, az a kisdud csoport, amely minden lehető és lehetetlen elkövetett, benn a hitélet keretei között és fenn a legmagasabb kormányzati

ságoknál is, hogy Horovitz Ábis főrabbi elkeréssék Careiből. Dacára annak, hogy legálisan megválasztották és jámborsága, hitéleti beállítottsága olyan, ami ellen senki semmi kifogása sem lehet, még a legextrémabb ortodox szempontból sem.

Ennek a kihondottan romboló és az erdélyi zsidó kereteket széjjeltörni akaró tendenciának tudható be az, hogy az orth. Központi Iroda nemhogy megakadályozta volna, hanem iszurokkal és hatóság előtti „mészirek” elnézésével, sőt támogatásával elősegítette azt, hogy Carei orth. zsidósága megoszolják. És mert a minisztérium úgy látta, hogy nincs semmi oka arra, hogy lehetetlenné tegye Horovitz Ábis főrabbi hiteit és őt magát sem volt hajlandó elkergetni a rabbistallumból, gondolt egy merészet és nagyot az orth. Iroda és támogatta azt a mozgalmat, amelynek eredménye lett, hogy

kedden, szeptember 18-án beiktalták a berbesti rabbit, mint spanyol-szeifárd (occident) hitközség főrabbiját.

Záptojással fogadják a berbesti rabbit.

Hogy a berbesti rabbi Careibe való bevonulása milyen szégyenteljes volt és milyen chilul hásemet váltott ki a város lakóiból, annak igazolásul szolgáljon, hogy amidőn délután három óra után a satmari vonat berobogott a város perronjára és a berbesti rabbi Teitelbaum Joel satmari főrabbi titkárnak kíséretében kiszállott a vonatból, ott egy tagok nélkül kreált spanyol hitközség képviselőiben — senki sem fogadta. Ellenben nagy tábla volt kifüggesztve a város perronján, illetve kijáratánál, amely a berbesti rabbira vonatkoztatva a következő felirást tartalmazta:

Urir mászig gövil ochiv
Urir átu bövajechu
Urir átu bövészechu
Urir átu böir vöurir átu bászude
(Átkozva legyen, aki testvére birtokába tolakszik,

Átkozva légy bevonulásodkor
Átkozva légy kivonulásodkor,
Átkozva légy a városban és a mezőn.)

Amidőn pedig a berbesti rabbi a kíséretében levő satmari rabbi képviselőjével a városba bevonult, a város zsidó lakossága felháborodásában záptojással és kövekkel dobálta meg.

Szégyenpir önti el arcunkat, amidőn e sorokat papírra vetjük, hogy amikor agyon-sanyargatott zsidó tömegeinknek olyan sokat kell az élet minden vonatkozásában szenvednie, akkor ne akadjon itt, közöttünk felelős tényező, aki az erdélyi zsidóságot lelkiileg meggyalázó, kifelé pedig a többi népek előtt kompromittáló injuriákkal szemben fellépjen.

Ezzel befejeződött is az a folyamat, amely csak előjele és megindítója annak a tragikus végű bomlásnak, amelynek keservesen megadja majd az árát az erdélyi vallásos zsidóság. *Ami ellen évtizedekig harcolt a régi Magyarországi zsidósága, ami ellen csaknem huszszázéve harcol minden jobb-érzésű zsidó Erdélyben, azt most megcsinálta maga az erdélyi orth. Központi Iroda.* Módot adott arra, hogyha egy hitközségben elégedetlen egy része a híveknek, mert nem tetszik nekik a megválasztott rabbi (és ne feledjük, hogy ez nem hitbéli kérdés, nem kálsruz kérdés, vagy mert az illető hitközség nem veti alá magát az orth. rituáléknak, vagy előírásoknak) ezért egyszerűen megbontják egy nem is nagy közéleti egységét.

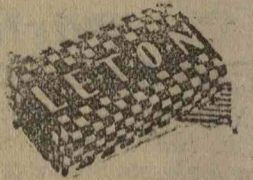
És aztán fiatal...

Sok nő ajkáról hangzik el a sóhaj bámulattal és rigységgel vejeget. Pedig minden nő megszerezheti egyszerű és nem költséges módon a hatalmas, legnyos arcsmint, ha alábbi módon kezelik a tenkéntelkés és ott az arcórét

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON szappan krémszerű hobbjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársonyosan üde arc fogja a tükrében mosolyogva üdvözölni.

Kérje és használja a LETON szappant, mely 22 leire szaküzletekben megszerezhető

LETON SZAPPAN

Kapható:

gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban. 22 Le

Kelett a stallum a berbesti rabbinak, a Teitelbaum rokonának.

A berbesti rabbit szemelte ki utódának Teitelbaum Joel, amikor satmari főrabbi lett. Azt akarta, hogy egy exponense, egy rokona legyen ezen a helyen.

De mert nem akarták felvenni, hanem a szepinker vejét óhajtották, ezért megindult a harc. És a satmari főrabbinak korlátlanul rendelkezésére állott az egész orth. központi irodai apparátus. Ott 120 százalékban ő az ur és az történi, amit ő akar. És mert ő azt akarta, hogy a berbesti legyen ott a rabbi, inkább megengedték, hogy megbomoljon az egysége a carei ortodoxiának és egy fából vaskarikával, egy nemlétező szektának a ki-cselezésével, mint spanyol-szeifárd hitközség alakult meg a berbesti hitközsége.

Egy ilyen „szektát” mielőnk nem is ismernek. Létezik az ó-királyságban, mert ott valóban vannak szeifárd-spanyolok. Létezik a balkáni országokban. Szalonikiben, Belgrádban stb. De nálunk ezt nem ismerték, mert nálunk spanyol eredetű, vagy spanyol ritusu zsidók nem is élnek.

De ha nem élnek — hát éljenek. Ez mondotta Teitelbaum Joel satmari főrabbi és az erdélyi Iroda segítségével kreált magának spanyol zsidókat Careiben, ahol mostantól kezdve egy lehetetlen álláspont miatt, egy teljesen képtelen szerencsétlen erőszakoskodás miatt, megbomlott az ottani zsidóság egysége. Így történhetett meg, hogy az orth. Iroda ortodoxokból neológokat és a „spanyol” keretébe illeszkedőkből ortodox ritusbélieket teremtett egy állandóan csak veszekedésekben magukat kiélő csoport részére.

Ezután jöhet a többi.

A zsidó évforduló küszöbén, ahelyett, hogy az Elul hónap áhitatos hangulatában azon igyekezne minden hivatalos és nem hivatalos tényezője az erdélyi zsidóságnak, hogy végre rendet, békét és harmonikus együttműködést teremtsenek a — sajnos — szembenálló pártoskodók között, ahelyett még inkább növeli, szítja és terebélyesíti a gyűlölködés koronáját, amelynek súlyos és tragikusnak keserves következménye az lesz, hogy nem lesz zsidó egység Erdélyben, hanem többrésze fog hullani, igen széjjel fog hullani az ortodoxia eddigi egysége és mindentéle spanyol-szeifárd kreatúrára fog bomlani.

Igy dönti romba, ahelyett, hogy egységbe tömörítene az erdélyi zsidóság legfőbb vallási instrumentumát az Iroda mai vezetősége és teszi örökre tönkre azt, amit apáink és nagyapáink oly sok odaadással építették fel hosszú munkával teli évtizedeken keresztül.

HETI GLOSSZAK

A kongresszusok hónapja

Hat napi differenciával kezdődött a luzerni kongresszus után a bécsi. Az új cionista alakulás. Negyven évig csak egy cionista szervezet volt. Csak egy cionista akarat volt és ezt egyedül és kizárólag a nagy szervezet képviselte. Mostantól kezdve egy új cionista szerv indul meg, két reprezentánsa lenne ezzel a cionista ideológiának. Ma még nem lehet tudni, hogy az új szerv gyengíteni fogja a régit, vagy sem. Azt sem lehet érteni, még, hogy milyen érzéseket vált ki a zsidóság körében a Jabotinsky féle akció. Bizonyos, hogy nincs nyugalom idő most és nem szabadna az erőket szétforgácsolni. Ott tartunk, hogy Palesztina építése, épen azért mert olyan gyors tempóban halad előre, elelségeit is megszorította. Hiszen az angol mandatárius hatalom valósággal halálos csapást akar mérni az építésre azzal, hogy parlamentet akar, esetleg arab majoritással. Képzelnék csak el, hogy mi történne, ha az arabok beleszólnának abba, hogy hány zsidó mehesse be az országba és a földek vásárlását is „szabályozná”. Ha a parlament megvalósul, nagy csapás éri a felépítés munkáját és ezért kétszeresen fájdalmas, hogy a zsidók sorai megbomlottak, s két szervezet akarja ezentúl a nehéz és göringyes utat járni.

Ibn Saudnak, Hedsasz királyának díszes palesztinai utja és ünnepélyes fogadtatása nem kedvező jelek és a „Times” állásfoglalása a parlament ügyében sem a legjobbakra enged következtetni.

És ebben a pillanatban válnak el a cionista utak. Ebben a súlyos pillanatban.

A két póluson két férfi áll. Az egyik:

Weizman. A másik: Jabotinsky. És most minden e két férfi körül forog. Luzernben Weizman körül és Bécsben Jabotinsky körül.

A cionizmus bizonyos tekintetben tévutakon jár, Luzernben is és Bécsben is. És az ájult mozgalom ide-oda tévelygő ezrei és milliói két személyhez ragaszkodnak. Ők jelentik a fix pontot, amely körül minden mozog. Égig emelik őket, majd a pokolba kívánják őket. Szídják és imádják őket. Az ideál legjobb katonái voltak eddig és most ők maguk lettek ideálként előtérbe állítva. Ez nem lehet jó, ez nem vezethet jóra. És még valami. Egyiknek sem szabad letérni arról az útról, amelyet Herzl zsenije szabott ki számukra. Ha mégis megtennék, úgy akkor árulói lennének a cionista gondolatnak. Most úgy áll a helyzet, hogy mindkettő kifulladt. Nagyon meredek az út, amelyet Herzl kijelölt számukra. Nem bírják az iramot, azért megálltak. Az egyik túl lassan ment, a másik nagyot siet. Weizman kétségbevonta a zsidó állam jogosságát és egy vérszegényebb, de reálisabb és mindenki által érthetőbb gondolatot propagált. S hogy ez a terv ne ütközék nagyobb akadályokba, azért a cionista szervezetet belül azokra akar már régen támaszkodni, akiknek világnézete nem az „államban”, hanem a gazdasági determinációban van. A munkásságra támaszkodik és azoknak juttatott minden hatalmat. Weizman nélkül nem lenne oly domináns a szerepe a munkásságnak, mint most van. Viszont a Jewish Agencyvel megbénította a cionisták előretörő erejét.

Viszont Jabotinsky. Neki nem holnap kell a zsidó állam, hanem már tegnap is kész volna. Ő túl gyorsan akarja Herzl álmát. Ő titni akar. És legelőször támadni, erősen elítélni azt a gyengeséget, amelyet a cionista világszervezet takar. Nem a régi szervezet ellen hadakozik, hiszen azt akarta meghódítani. Nem ment. Ezért indult külön

utakra. Nem azért hagyta ott, mert az anya szervezetét gyengének találta volna, hanem mert tulerősnek ahoz, hogy meghódíthassa belülről. Ezért ment el onnan. All a harc. Sajnos, hogy áll ez a harc, ahelyett, hogy megértés volna közöttünk. Két ember, két jegecesedett ki a küzdelem. Két ember, két kiváló ember körül. Az egyik: Weizman. A másik: Jabotinsky!

Az amerikai bíró és a kampós kereszt zászló

Világszerte nagy feltűnést keltett az eset, de méginkább az a bírósági ítélet, amely a napokban hangzott el a new-yorki rendőrbíró előtt. Amikor a „Bremen” német hajó kiakart futni a new-yorki kikötőből, akkor hatalmas demonstráció volt a német kampós kereszt zászló ellen, amely annyira elfajult, hogy végül a hajóra özönlő tömeg követelésére behúzták a zászlót. A tüntetők egyrésze bíróság elé került. Illetőleg egy Brodsky nevű bíró elé, aki ítélezett felettük. A vádlottakat felmentette a bíró. Ebben sem volna még semmi rendkívüli. Ellenben az ítélet indokolása annál szen-

Olecsó szövetség eladás!

Helyszüke miatti hatalmas áremelkedés dacára régi olecsó áron áruljuk.

DEUTSCH Posztóárúház

Oradea, Str. Avram Iancu 4.

A titokzatos Rachel

Irta: Dr S. A. Horodetzky (Zürich.)

A chaszidizmus elismerte a nő jogát ahhoz, hogy lelki vezérré legyen. Ha méltó volt rá, akadálytalanul azzá lehetett. A chaszidizmus története több nőről tud, akik elérték ezt a magas fokot, melyre férfiak közül is csak igen kevesen bizonyultak méltóknak.

A Bál Sém leánya: Odel, caddeketh, női caddik volt. Lelkét a legtisztább lélekforrásból merítették, mondotta róla az apja. Az Odel név annak a bibliai versnek a héber kezdőbetűiből alakult, mely így szól: „Isteni szikra lakozik bennük”. Az Odel ura nem volt caddik. Tudós chaszideus volt mindössze, olyan, amilyen százával akad a chaszideus községekben. De Odel az volt. A chaszideusok hozzá zárandokoltak, hogy áldását kérjék és hogy hallgassák emlékezeit édesapjára, a Bál Sémre. Odel maga nevelte két fiát: a sdilkowi R. Efraimot és a medziboi R. Baruchot, akik mind a ketten híres caddikok lettek.

Odel leányáról, a brazlawi R. Nachman édesanyjáról is azt mondták kortársai, hogy az Ur szelleme lakik benne. Befolyása fiára, Nachmanra sokkal nagyobb volt, mint az a befolyás, melyet a gyermekre édesapja gyakorolt, aki csak afféle tucatember volt.

Az aplei szent: R. Jószana-Herschel leá-

nya: Ráchel, híres volt chaszideus körökben az aggadában s a chaszideus irodalomban való nagy jártassága miatt.

A cernobili prédikátor: R. Mordechai leánya: Cháná-Chájá emlékét is megőrizte a hagyomány. Cháná-Cháját a jó szive tette híressé. A fivérei, akik híres caddikok voltak, azt mondták, hogy a nővérük szel lemileg teljesen egyenrangú velük. Valóban igen sok chaszideus kereste fel őt, hogy tőle magától hallja a caddikok hagyományait, mondásait, tanításait és hogy áldását kérje.

Azok a nők, akikről eddig szólottunk, részben apáink nagy érdemeinek is köszönhetők azt, hogy caddik-sorba jutottak. Most olyan valakiről fognak megemlékezni, aki a saját akaratából s a saját erejéből lett caddikká.

Ez a valaki titokzatos lény volt. A XIX. század elején lépett fel és a chaszideus mondakörben ilyen néven szerepel: a ludomiri leány (Die Ludomirer Mojd).

1815. körül született Wladimir — Volhíniában, Ludomir városában. Egyetlen leánya volt Welmermacher Mózesnek. Welmermacher gazdag ember volt és nem tartozott a tudatlanok közé. A leány a talmudi agadában, a midrasokban és az irodalomban az idők folyamán kiváló ismeretekre tett szert. Ugy imádkozott, mint egy férfi és lelkes önkívületével kivívta környezetének csodá-

latát.

Szüllővárosának lakosai egyhanguan vallották, hogy Rabbi Mózes leánya méltó arra, hogy „caddiká legyen”.

Kiváló erényei és apjának nagy gazdagsága csakhamar Chane Ráchel felé irányította a házasságkövetők figyelmét. Kiváló házassági ajánlatokkal keresték fel őt, de R. Mózes elutasította azokat: nem akart nagy hozományt adni leányaival. Ráchelt egy szüllővárosbeli fiatalemberrel jegyezték el. Ez az esemény megrázkódtatta Ráchel lelki életét. Ráchel forró szerelemmel szerette a vőlegényét, akit kisgyermekkorától ismert és kimondhatatlanul vágyott rá, hogy egyedül lehessen vele és kiönthesse előtte a szívét. Erre azonban nem volt mód. Az ilyen találkozást az akkori idők erkölcsi Ludomirban szigorúan tiltották: a jegyesek nem találkozhattak egyetlenegy nap sem a házasság előtt.

A leány betege lett a vőlegénye utáni vágyakozásnak.

Ezt a melankóliáját azonban senki sem méltatta figyelemre. Az édesapja elmerült üzleteibe, édesanyját pedig, aki bensőségesen szerette gyermekét: éppen ebben az időben ragadta el a halál. A leány emberkerülő lett. Naphosszat nem mozdult ki a szobájából és ha mégis átlépte a küszöböt, ezt csak azért tette, hogy felkeresse édesanyja sírját és ott elpanaszolja bánatát. Egyizben — így szól a legenda — Ráchel elaludt az

ációsabb. Azt mondta az amerikai bíró, hogy tüntetők egy kalózhajó zászlaját látták a piros mezőben levő kampós keresztet zászlón. Az amerikai felfogás szerint ez a zászló lengő-lobogó tiltakozás minden ellen ami emberi jogokat, szabadságot és az emberiség boldogság utáni vágyát jelképezi. Azok szemében, akik tüntettek, ez a zászló jelentette a náci uralom minden gyűlöletes rekvizitumát. A vallásgyűlöletet, a fajgyűlöletet, a tudomány megszegését, azt az atavisztikus visszahatását, amelyet a középkor minden gonoszsága jelent, a mai németországi rezsimre.

new-yorki bíró bölcsen ítelt és még jobban indokolt. És mert az igazságért mindig és mindenkor haragudni szoktak, az ítélet ellen Berlin felhördült. A német igazságügyminiszter, dr Frank, a jogászok előtt beszédet mondott, amelyről a „Völkischer Beobachter“ a következőket közli:

— „Brodsky bíró zsidó.“ (Már kiküldték és nem felel meg a valóságnak. Brodsky nem volt sohasem zsidó és semmi köze hozzánk.) Zsidók nem sérthetik meg sem a mi zászlónkat, sem a mi nemzeti-szocialista államunkat. Mindenesetre rendkívül sajnálatos, hogy egy olyan kulturális szempontból oly magas fokon álló állam, mint az Egyesült Államok, egy ilyen embert ültet a bírói székbe. Egy olyan embert, aki fajának minden ájult gyűlöletét kitombolta ebben az ítéletben.

De ezzel az excessussal sem az Egyesült Államok nagyrabcsült népének, sem pedig az amerikai bíróságnak semmi közösége nincsen. Rendkívül fájdalmas, hogy egy zsidónak, ennek a talajnélküli individumnak sikerült egy amerikai állami hivatalban ilyen merényletet elkövetni. Az egész német nép, a német igazságszolgáltatás nevében felemelem tiltakozásomat e hallatlan sértés miatt, amely bennünket ért. Az amerikai nép igazságérzetéhez apellálok, amely nem engedheti meg, hogy egy gettóból kiszabadult kölyök, visszaéljen az amerikai igazságszolgáltatás eszközével és a német zászló megsértőjét felmentse. A megfelelő lépéseket megtesszük.

Brodsky bíró nem is zsidó. Sohasem volt az. De még érdekesebb ennél, hogy az egész amerikai közvélemény tapsolt a bírónak. Valamennyi lap hasábokon foglalkozott vele és helyeselte a bíró indokolását. Tajtékzik a német horogkeresztos banda. Nem is csoda. Végre kimondotta egy ember

azt, amit az egész világ érez: a német hires és hirhedt vörös zászló, közepén a horogkeresztel, nem egyéb, mint egy kalózzászló, amely mint a rabló leselkedik a világon és nyugtalanítja a békés vizek után áhítozó emberiséget.

Az abesszin-olasz konfliktusnak is a zsidók az okai

Ez már új szín. Ez eddig még nem merült fel a sajtóban, de még a német nemzeti szocialisták sem állították, hogy ebben a kitörő véres konfliktusban valami szerepük volna a zsidóknak. Végül megjelent az első fecske, egy bécsi antiszemita író személyében. A Das neue Volk című időszaki folyóiratban azt írja, hogy mégis csak furcsa, hogy Japán mennyire terrorizálja az európai hatalmakat, hogy mennyire nem respektálja Kína szuverenitását és a többi. Keresni kell ennek okát. És ha keressük, akkor meg is találjuk. Különben nem is lehetne az egészet megérteni, — írja Anton Orel hivatásos antiszemita közíró. De ha alaposan szemügyre vesszük a dolgokat, akkor láthatjuk, hogy bizony a világszidóság, a maga financiális világhatalmával áll a japánok mögött. Igen a zsidók, a maguk világszervezetével és a szabadkőművesek a maguk szervezetségé-

vel. Miért? — kérdi a zseniális felfedező. Erre is megadja a választ. Azért, mert látja, a világ ébredezik a zsidó-liberális hipnozistól és most annak idejét látta jönni, hogy a világ színes népeit szervezze meg az ébredő nyugati népek ellen. Ez a zsidó világszervezkedés taktikája, ezzel akarja sakkban tartani a világ népeit. Japán és Abesszinia csak két zászlaja a világ zsidó maffiájának, amely biztosítja hegemoniájukat a világpolitikában. A rettentő nagy összecsapást, ami a fehér és színes népek között le fog játszódni, a zsidók készítik elő.

Micsoda bődületes erőszakolt rabulisztika az egész? Jellemző kórkép. Abesszinia és a zsidó világmaffia. Világsajtó, világkapitalizmus, világszervezet, világszabadkőműves-ség, világszidóság, világhatalmi zsidóság, össze-vissza hadart zagyvaságok, de vannak sokan, akik beveszik. Beveszik, megemészteni nem tudják és ezért dühüket a zsidóság hátán töltik ki...

Eljegyzés.

Dr Adorján Emil oradeai elnökgazgató leányát érvát eljegyezte Princz Miklós gyárigazgató, Princz Armin gépgyáros, a satumarei izr. hitközség elnökének fia. (Mindenkülön értesítés helyett.)

ISKOLA TORNA HÁZI CIPO
 legjobb minőségben
REICHARD
 cipőáruházban
 ORADEA, BULEVARDUL REGELE FERDINAND

édesanyja sirján. Amikor felébredt, már este volt és a temetőben nem akadt sehol egyetlen teremtet lélek sem. A halottak birodalmában egyszerre urrá lett Ráchel szívében a rémület. Riadtan igyekezett menekülni a régi temetőből, mely elmúlt szent emberek földi porhüvelyeit rejtette ölében. Futásban megbotlott, felsikoltott, egy sirra hullt és elájult. Sikoltására figyelmessé lett a temetőőr, aki Ráchelt, miután felocsudott kábultságából, visszavezette a szülei házába. Ezután az eset után Ráchel súlyos beteg lett. Napokig szavát sem lehetett venni. Az orvosok lemondtak róla, a halálát várták, ehelyett azonban Ráchel magához hívta édesapját és így szólt hozzá: — Főnn jártam, atyám, a magas Égben és résztvettem a Legfőbb Itélőszék, a Bét Din ülésén. A Bét din új magasztos lelket adott nekem s azzal tértem vissza hozzátok a földre.

Néhány nappal ezután a kijelentés után Cháne Ráchel felépült nagy betegségéből. És gyökeresen megváltozott.

Felgyógyulása óta férfi-módon viselte magát: imaszijakkal imádkozott, imakendőbe (talesz) burkolta magát. Napokon át imádkozott és foglalkozott a Tóra tanulmányozásával. És vőlegényének visszaküldte az eljegyzési szerződést. Elhatározta, hogy hajadon marad, mert meggyűlölte az érzéki világot.

Időközben Werbermacher elköltözött az elők sorából és lelentékeny vagyont hagyott

leányára. Örökségén Ráchel új imaházat (béthamidrast) emeltetett. Az imaházból egy különálló szoba nyílt. Ráchel tulnyomó részt ebben a szobában tartózkodott, imádkozott és tanulmányozta a Tórárt.

A ludomiri leány hire gyorsan elterjedt a környéken. A szomszédos helyiségek népe férfiak és nők vegyesen, úgy zarándokoltak hozzá, mint egy szenthez. Tudós chaszideusok és rabbik is felkeresték. De Ráchel sekit sem engedett közel magához.

Mindig egyedül imádkozott és szava a nyitott ajtón keresztül szölt az imaházba egybegyűlt néphez.

Azt tartották róla, hogy csodákra is képes. Hitték, hogy ismeri az Ég és a föld titkait s a betegek gyógyításának művészetében jártas. És Ráchel valóban gyógyfüveket osztott szét azok közt, akik betegségükben hozzáfordultak.

Lassanként udvara támadt. „A ludomiri szüz chaszideusai“: így nevezték magukat azok, akik közvetlen környezetét alkották. A ludomiri leány chaszideusai Ráchel béthamidrásában imádkoztak és szombatoként a harmadik étkezés után, összegyűltek, hogy meghallgassák Ráchel prédikációját. A szent lány szavai magányos szobájából a nyitott ajtón keresztül jutott el az imaházban egybegyűlt hívek gyülekezetéhez.

Korának híres caddikjai egytől-egyig csodálattal teltek el női kollegájuk iránt. Sokan keresték fel és Ráchel nevére nevezték

mindazokat, akik szobájának küszöbe előtt megállottak. Tudta minden látogatójáról, hogy ki, még abban az esetben is, ha addig nem látta egyszer sem az illetőt. A caddikok körében az a gyanu is felütötte fejét, hogy a különös leány szájából a gonosz szellem szól s nem a jó. Ráchel nem hallgatott a tanácsra. Később azonban mégis csak feleségül ment egy rabbihoz. Ez a híres cernobyli caddik: R. Mordechaj rábeszélésére történt.

A monda szerint ez a R. Mordechaj így nyilatkozott a ludomiri leányról:

— Nem tudjuk melyik nagy caddik lelke költözött ennek a nőnek a testébe. Az azonban kétségtelen, hogy egy caddik-lelek női testben nem találhat nyugalmat.

Ráchel lelkét Mordechaj a házasság által, asszonyi érzések és érzelmek felébresztése segítségével akarta egy alacsonyabb színvonalra, az asszonyi lelkek rendes színvonalára visszavezetni. De terve nem sikerült.

A ludomiri szüz férje átallotta ujjai érinteni a szentet, a házasságot meg sem kezdte vele és nem sokkal az esküvő után válási levelet adott neki. Ráchel még egy házasságot kötött, de ez is válással végződött. Életének utolsó éveiben a ludomiri szüz a Szentföldre költözött és ott is érte utól őt a halál...

Emlékezés Rav Kookra a nagy férfiura...

Írta:
Ezriel Carlebach

Lassan ballagunk a lépcsőkön fel a házba rabbi... Napsugár omlik szét ajtaid előtt. Érdekes: minden Római való alomban szerepe volt ezeknek a különben egészen egyszerű kölépcsőknek. Ugy éreztem, hogy végtelen hosszú ideig kell lépcsőről-lépcsőre mennünk, amíg hozzád felérünk.

Ajtó nyílik és kis előszoba kerül elélem. Benne egy görbén álló öreg pad. A samneszed szokott ott ülni. És tanítványok, akiknek éneklő hangja áthatalszik ide és kéregetők, látogatók, vitázók, turisták, politikusok, munkások és katonák. Azt hihetnénk, hogy egy közönséges „várószoba“ ez, ahol az emberek idegesen állanak, hogy rájuk kerüljön a sor. De nem így van. Akik itt ültek, bármily évszakban és a napnak bármely időszakában, nem voltak türelmetlenek, úgy vártak, mint amikor egy nagy élményre vár az ember. Nem előszobázás volt az, a szónak hétköznapi értelmében, hanem Reád várak akkor rabbi...

En is ültem néhány percig ezen a padon. En is vártam, mint egy „csodára“ hogy nyíljon az ajtó és eléd kerüljek. És azután beljebb kerültem: most már itt vagyok szűk kis szobácskában. Karodra dőltem ülsz, egy halom papír előtted. A szakáll elfekszik az asztal lapján, kis sapkád homlokodra csuszott. És erősen ráhajoltan a papírra írsz, sort-sorra halmozol és tekinteted követi a sorokat. És Te rabbi, sem nem látsz, sem nem hallasz... Jó így állani Nálad rabbi, így állani és tudni, hogy közel vagyok Hozzád. Minden fájdalom, üldözés, félelem, hajsza kinnmaradt, az ajtó előtt, mintha évekig tartó hegymászás után a csucsra értem volna. Jó itt állani és nézni vékony finom ujjaidat és jó nézni, hogy rovod a betűket és jó tudni, hogy azután egy kis mozdulat kell csak és rámemeled szemeid fényét...

Tudom, napokig tudnál így ülni, szakállad surolja a papírt és írni, oldalakat oldalak után. Éjjelkor és két óraker és hajnali négykor és ötkor.

Tudom, tudom, hogy negyven kötet íródott meg így. Tudom, hogy a világ bünt követ el Veled szemben, amikor munkádban za var. Sokszor haragudtam a pártvezérekre és újságírókra, konzulokra és követekre, akik kiragadtak ebből a hangulatból, hogy kicsinyes napi kérdésekkel foglalkozzál.

De nekem is zavarnom kell most Téged. Talán zavartalak, mert a könyvtárba akartál menni, vagy valami citátumon törted fejed. Megzavartalak és tiszta szemeidet reám irányítottad. A szemeid, mennyire felejthetetlenek, hogy hívnak, korholnak és néznek mesz szire, tul földeken, tengereken és földi téreken. Ha tudnád rabbi, hogy milyenek szemeid, akkor kiállnál a világ minden városában, minden uccájába és csak rápillantnál a gonosz, rossz és küzdő emberekre és akkor talán béke honolna közöttünk és félelem volna a bünöktől, amelyek annyira körülvesznek bennünket.

Sokszor félrevezettelek rabbi. Nagyon becsaptalak. Mert sokszor jöttem Hozzád nem lényeges kérdésekkel, hogy tanácsodat kérjem. Nem a válasz kellett, hanem a szemid nézésében akartam megfürödni. Most, amikor végleg eltávoztál körünkől, nem köszönök semmit Neked, csak a szemeidet, úgy merültem el bennük, mint a tisztaság forrásának üdítő vizében.

Néhány szó Róla:

Amikor a zsidó pénzsóvárságról hallok, arra kell gondolnom, hogy *Ő nem is tudta miképpen néz ki az ország pénze.* És mi az értékük? Ha egy szegény íróember egy könyvet hozott neki eladni, akkír kiment a könyvháza a rebbecehez és néhány perc múlva

visszajön és úgy fogja kezében a pénzt, mint egy monstrumot.

— A rebbece adta. Elég lesz?

Majd kis idő múlva így folytatta.

— Valóban elég ennyi? Mennyi ez tulajdonképpen?

Egyszer jön egy bocher Csikágóból. Szeretné a rabbit egészen közéről látni. Egyszer már látta Newyorkban egy nagygyűlésen, amikor a nagy város polgármestere a város kulcsát felvitte neki a hajóra, szimbólumként. De csak messziről látta.

— Közéről nézni a rabbit — mindjuk mi — nehéz dolog. Jöjjön holnap, szombat délután, úgy alkonyattáján, amikor kabbalát tanul, a sötétben és akkor igyekezék odatolngani a közelébe és amikor világos lesz, láthatja majd közéről.

Másnap valóban ott van emberünk. Senki sem veszi észre, hogyan igyekeznek a félhomályban folyton közelebb jutni a rabbihoz. Egyszerre világos lesz. A rabbi megfordul és így szól:

— Sokém Aléchem, nem találkoztunk mi egyszer Newyorkban négy esztendővel ezelőtt, ezen és ezen az eseten?

A megszólított megnémult a csodálkozástól és nem birt szóhoz jutni hosszú ideig.

Egyszer Kol-Nidre este nem imádkozott a többiekkel. Az akkor történt, amikor elmondották neki, hogy egy zsidó lány valahol ebben az órában nagy bünt követett el. Erre elájult és ágyba kellett fektetni. Anyira fájt neki a hir vétele...

Hatalmas szellemi fölényére és tudására jellemző volt, hogy amikor egyizben elki-sértém egy beteg látogatására és ott receptekre nézett, csak úgy felületesen, hetek múlva elmondotta, hogy milyen orvosságok voltak felírva és ezzel egy talmudi helyet világított meg... egészen en passant történt ez...

Amikor beszéltek, mindenkor észre lehetett venni, hogy énje kettéválik. Az egyik az, amelyik beszél és elmondja mondanivalóját, a másik énje pedig már sokkal messzebb jár, magasabb régiókba, olyan messzire kalandozott már, hogy nem bírja követni szavával. Meglátott egy kis cédulát, egy könyv szelét, hall egy nevet, egy betűt, egy szót és rögtön egy egész könyvtárat tud hozzákapcsolni és elfeledi, hogy milyen nap van, hány óra és nappal van-e, vagy éjszaka?

És végül így fejezi be:

—Erről már beszélünk egyizben. — Mert nem érdemes a drága időt ismétlésekkel elpocsékolni. Az a perc, amelyben nem alkotunk valami újat, elveszett a számunkra. Ez volt életfilozófiája...

Élete főműve, koronája, a világjesiva volt. Egy ragyogó szellemi intézmény ahol azonban éheztek a tanítványok, ahogy éheznek mindenhol, amerre ilyen intézmények vannak. A nagy mecénások nem törődnek az ilyesmivel, mert ez nem nyújt nekik elég

hírt talán... Kook főrabbi minden tanítványán, hallatlan szeretettel csügg. Megtörtént, hogy lakás és élelmezési viszonyaik iránt érdeklődött és megtudta, hogy rosszul vannak el látva, nincs pénzüik. Ekkor komplottot akart kovácsolni az illető bocherrel, hogy eladjon valamit butorai közül és hogy ne tudjon róla a rebbece és ebből a pénzből egyenek az ő drága tanítványai. Tanítványai különben erre nem is voltak nagyon büszkék. Mert tudták, hogy mindenkor mindenkin segíteni akart, aki utjába került, legyen az ismerős, vagy ismeretlen...

Egy ismert zsidó író, akivel huzamosabb ideig elbeszélgetett a következőket kérdezte tőlem, amikor eltávozott Kook főrabbitól:

— Mondja kérem, mivel érdemelte ki a mai generáció, hogy egy ilyen nagy férfiú éljen közöttünk?

Akkor nem tudtam rá választ és minél többet látok a világból, annál kevésbé értem meg.

Nem értem, hogy vannak millió zsidók a világon, akik soha nem tudták, hogy milyen nagy ember is élt közöttük Rav Kook személyében. Akik nem olvasták műveit, akik nem küldték hozzá gyermekeiket tanulni és valóban kérdem, hogy mivel érdemelte ki ez a mai generáció, hogy egy ilyen nagy cad-dik élt közöttünk?...

A Jewish Agency gyűlése

Lizern. A Jewish Agency counciljan dr Hantke referált arról a tervről, amely szerint a legközelebbi két évben egy millió fontot akar a Jewish Agency felhozni 2000 zsidó családnak mezőgazdasági kolonizációjára Palesztinában. A council ezt elfogadta, utána pedig dr Maurice B. Hexter referált a legutóbbi két év munkájáról, részletesen megvilágította a mezőgazdasági települések vízellátási problémáját, amelynek megoldásával két társaság foglalkozik. A referátum után kezdődött a vita, amelynek során elsőnek Lady Erleigh szólalt fel s kifejtette, hogy a feladat nem csak abban merül ki, hogy Palesztina épüljön, hanem a zsidóság szellemi beállitottságát is megfelelő nivóra kell emelni.

Salom Asch szólalt fel ezután. Nem csak a német zsidók tekintenek vágyódással Palesztina felé hanem a keleti zsidóság milliói is, akik a legnagyobb nyomorban élnek. Azt kívánja, hogy a chachsara ne csak a chalucimokkal foglalkozzon, hanem viselje gondját a tőkés bevándorlásnak is, mert azokra is szükség van az országban. Berl Katzenelson vázolta a palesztinai oktatási rendszert és válaszol a szónokoknak.

A council által kinevezett bizottságot hosszasan tanácskoztak a palesztinai politikai, kolonizatorikus, adminisztratív és bevándorlási ügyekről. Szabályozták a „nem cionista“ Jewish Agency tagoknak viszonyát a szervezethez. Az eddigi két nem cionista hely helyett, három helyet kaptak és ezután az ülést bezárták.

Dr Chaim Weizman a záróbeszédben megjegyezte, hogy a legközelebbi 20 esztendőre elég nagy még Palesztina, azután pedig majd keresni kell mellette egy olyan terrénomot, ahol az új zsidó generáció gyökeret ereszthet.

Igy néz ki a kiváló minőségű
fogpaszta csomagolása:

A nagy tubus csak Lei 22.—

Igy, kellemes, habzó, csodás ízű

„NIVEA“

350 delegátus és több mint 3000 vendég jelenlétében

impozáns kerekék között

Megalakult az N. Z. O. új cionista világszervezet

Vladimir Jabotinsky lett az elnök -- Súlyos konfliktusok
Wolfgang v. Meisl és Jabotinsky között

Aligogy bezárultak a luzerni kongresszusi épület kapui, elaludtak a hatalmas izzó transparentsek, amelyek a Vierwaldstätter-tóra messzire világították héber betűkkel a XIX. cionista világkongresszus nagy jelentőségét, alighogy bevonták a kongresszus épületéről a hatalmas kék-fehér lobogót, már ott ülészek az osztrák fővárosban az „új cionista szervezet” vezetői, a harcos és tettrekész Jabotinsky vezetésével. Luzernben több mint egy millió legitímált zsidó szavazó nevében tárgyalt csaknem ötszáz delegátus, akik a világ minden részéből azért gyűltek össze, hogy előbbrevigyék a zsidó országépítést, hogy megtárgyalják a zsidó gátlat nyomorát, akiket üdvözölt a világ valamennyi nagy nemzetének reprezentánsa. Iga zi zsidó parlament volt.

És mi történt Bécsben? Szombat este megnyíltak a nagy koncertterem ajtajai és bevonult rajta Vladimir Jabotinsky, mint az az új „ellenlábas” világszervezet megalakítója és szervezője. Jabotinsky szakított a régi világszervezettel, mert az építés metódusaival, a végcélal, amelyet a weizmani cionizmus reprezentál, nem elégitette ki őt.

Érdekes, hogy éppen a bécsi. Konzert-haus nagytermében történt, éppen tíz esztendővel ezelőtt, amikor a XIV. cionista világkongresszus tartotta ott üléseit, hogy Jabotinsky visszatért a nagy szervezetbe, amelyet két évvel ezelőtt hagyott ott a karlsbadi kongresszuson és így kezdte beszédét: — Mint baal tesuvo állok itt Önök előtt...

Most, amikor megnyílt a bécsi kongresszus, minden cionista más és más érzelmmel és szemszögből nézi ezt a munkát és megnyilatkozást. Aki a jelenlegi hivatalos cionista politika álláspontját vallja, annak az a benyomása, hogy megint lesz visszatérés.

Teli voltak aggodalommal ennek az új mozgalomnak hívei, s ez kiérződött a bécsi kongresszus hangulatából. Jabotinsky többszörös referátuma volt a megnyitó fénypontja. Többek között azt hangoztatta Jabotinsky:

„— Az új cionista szervezet nem azért ült össze, hogy bárkivel is versenyezzen, hogy talán harcba bocsátkozzék olyan testületekkel, amelyek Palesztina felépítésén dolgoznak. Ellenkezőleg, az NZO a legjobbakat kívánja azoknak, akik Luzernben az ügy érdekében ülészek. Az NZO többet, magasabbrendűbbet akar.”

Aról is beszélt Jabotinsky, hogy *hétsszáz ezer ember nevében beszélhetnek, mert ennyien vannak a világon, akik az új utat helyeslik és ezen akarnak tovább járni.* Az viszont már tülzás volt, amikor azt hangoztatták, hogy sohasem gyűltek össze ennyi szavazat alapján parlamentek a zsidó történelem folyamán. „Ez az idő három periódust zár be a zsidó történelemben” mondotta Jabotinsky. — „Százszentendeje annak, hogy a polgári emancipáció megkezdődött, ötvenöt éves a nemzeti mozgalom, ennek kétharmada a politikai cionizmus jegyében zajlott le és végül 15 éves Anglia palesztinai mandátuma.” Jabotinsky részletesen analizálta, ebből a három átlóból előálló eredőt, analizálta annak lélektani okait, hogy mi az oka az emancipáció csödjének és azt véli, hogy a diaszpóra gazdasági helyzete mindig kevesebb helyet enged a zsidóságnak gazdasági érvényesülésre. Ez ennek a századnak lényeges ismérve, ennek az időszaknak, amely Moses Mendelsohn halálával kezdődött és bár messzi áll minden tekintetben ettől, Al-

fréd Dreyfuss halálával végződött. E két név között élte virágját a goluszi zsidóság tragikus történelme. Ekkor volt teljes a golusz és ezután már csak az következhet, hogy a felismerések után jöjjön a diaszpóra likvidációja. *Minden hontalan elhelyezése.* De talán még ez is szerény végcél. Mert az igazi az volna, hogy úgy éljen a zsidóság, a maga talaján, ahogy él a francia nép és ahogy a dán nép él, a maga államiságának keretei között.

„Még a zsidó állam sem végcél” — mondja Jabotinsky. „Ez csak az első nagy lépés volna. Ezután kellene következzen a második lépés, a Sivath Cion, a végleges visszatérés a zsidó földre”. Ez a Jabotinsky féle igazi „végcél”.

A megnyitó ülés.

A megnyitáson 350 delegátus és 3000 vendég vett részt. Jabotinsky nagy beszéde előtt üdvözölte az osztrák hatóságok képviselőit, a lengyel, bulgár, jugoszláv, román nagykövetségek megbízottait. Korelnök volt Jakob de Haas amerikai cionista. A bécsi hitközség nevében dr. Graubart kultuszelőjáró beszélt. Jabotinsky nagy beszédében végeredményben a közeli programnak azokat a kívánásokat fejezte ki, amelyek régi cionista követelések. Mint *a mandatárius hatalom politikájának megváltoztatása, földreform Palesztinában, védővám a palesztinai iparnak és Transjordánia megnyitása.* Felveti egy „tízéves terv” felállítását.

A német zsidóság helyzete

A német zsidó problémáról azt mondta Jabotinsky, hogy az NZO nem azonosítja a Harmadik Birodalmat Németországgal. Az új cionista mozgalom azon fog igyekezni, hogy minden erőt összefogjon, hogy eredményesen küzdjön a Harmadik Birodalom ellen és azokkal is egyirányban haladjon, akik — bár nem zsidók — küzdenek a mai hitleri rezsim ellen.

A felszólalók között volt Patterson ezredes is, aki a világháború alatt parancsnoka volt a palesztinai zsidó légióknak. Rövid beszédét hatalmas óvációval fogadták.

Az NZO kongresszus befejezése.

Szeptember 11-én befejeződött az NZO bécsi kongresszusa. Az utolsó ülésen az egyes bizottságok közölték a plénummal referátumaikat, amelyeket minden változtatás nélkül elfogadtak. Különösen érdekes az N. Z. O. állásfoglalása a német kérdéssel kapcsolatban. A rezolúciót S. J. Jacobi (London) terjesztette elő. A referátum három részből állott: *a németekkel szembeni álláspont, a bojkott és a transfer kérdése.* A javaslatot nagy ünnepélyességgel fogadták el és a Hattikvát énekelték. A maximalista cionisták opozíciója nem következett be.

Reggel hat órakor befejeződött a kongresszus és megválasztották az új executive elnököt lett Vladimir Jabotinsky, két eddigi executive tagot nem választottak meg, ellenben három újat választottak: Dr. O. Rabinovitz (Prága), dr. Klinger (London) és Harry Lewy (Páris).

Éles összeütközés a Jabotinsky és a Wolfgang Weisl csoport között.

A kongresszus nagy vitája hétfő reggeltől kedd éjszakáig tartott egyhuzamban. Ugyanolyan metódusok érvényesültek, amelyeket mindig mint elvetendőket bélyegeztek meg a revizionisták. De Haas elnökölt, aki nem bírja jól a német nyelvet és igen nyugodtan hagyta, hogy dr. Wolfgang von Weisl az ismert író hosszabb és rendkívül éles beszédet tartson, amelyben bizonyos mértékben szembeszállott a hivatalos állásponttal. De Haas nem volt elég verzátus egy ilyen ülésen való elnöklésben és ezért az elmentétek folyton növekedtek a Weisl csoport és a Jabotinsky felfogás között. Weisl és csoportja valóságos obstrukciót folytatott, amely egész éjszakán át tartott és lehetetlen né tette a tervszerinti kongresszusi befejezést. Az egész éjszaka tartó ülés után a delegátusok és a hallgatóság fáradtan hagyta ott a kongresszusi termet, anélkül, hogy eredményt ért volna el a hosszú ülés.

A REZOLUCIÓ.

Végre sikerült a Weisl csoportot leszerelni és Jabotinsky, mint a „zsidó nemzetgyűlés” elnöke felolvasta a rezolúciókat, amelyek főbb pontokban a következők:

Az NZO a palesztinai mandátumban elismert zsidó népnek a világszervezete. Az NZO követeli magának a jogot, hogy miut az össz-zsidóság képviselője ismertessék el és teljes joggal tárgyalhasson a mandatárius hatalommal. Az NZO legfelsőbb fóruma a világkongresszus, amelyhez minden huszadik életévét betöltő zsidó nőnek és férfinak passzív és 24 életévtől kezdve aktív szavazati joga van. Az első nagy világgyűlés 1937 évben lesz összehíva.

A világgyűlés fogja megválasztani a legfelsőbb vezetőt, a „nassi”-t, akinek egyedül lesz joga az alaptörvényeket megváltoztatni. Két nagy világgyűlés közötti időben évente konventek gyűlnek össze, amelyre delegátusokat azonos joggal küldhetnek be minden 20 életévét betöltött nők és férfiak. A legfelsőbb vezetőt a legközelebbi világgyűlés fogja megválasztani. Az ő lemondása, vagy elhalálása esetén három hónapon belül összehívan dó a választási bizottság. A konvent bizalmatlansága esetén a „nassi”-nak le kell mondaní és vele együtt a legfelsőbb tanácsnak is.

Egy Herzl-Rendet alakítanak, amelybe életfogytiglanra választanak meg tagokat.

Feszült helyzet a vallási kérdés miatt.

Az utolsó ülésnapon erős ellentétek voltak vallási kérdésben. Koliser professzor Párisból, erősen ellenezte, hogy összekapcsolják a vallási kérdést a cionizmussal. Weisl pedig azt hirdette, hogy szoros kapcsolatban kell dolgozni a keresztényekkel és mohamedánokkal. Kurjevits (Palesztina) kijelentette, hogy a vallásnak semmi szerepe nincs a cionizmusban, mire a *mizrachisták tüntetőleg elhagyták a termet.* Jabotinsky igyekezett az ellentéteket kiegyenlíteni és a lelkiismereti szabadság mellett kardoskodott. A vallás volt az, amely fenntartotta és konzerválta a zsidóságot.

Mintás duftinbársonyok
óriási választékban

59

leies

eredeti
gyári árban

Leifner Márton és Fiai cégnél Oradea, Nic. Iorga 5.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Elul 22. Szeptember 20.
Szombat: Elul 23. Szeptember 21.

Heti szidra: נצבים וילך
Heti haftora: שוש אשיש
פרק 5-6

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6'45
gyertyagyújtás 6'20
Istentisztelet kezdete 6'25,
Szombat befejezése 7'30.
Vasárnap reggel: מליחות

Szlichosz...

Az idő megállás nélkül pergeti a történeteket és a napok végtelenjét... vége a nyárnak és újra eljötték a komolyhangulatu, titokzatos őszi szlichosznapok...

Szlichot! Kis falvakban, nagy városokban, éjszaka sötétjében, hideg zuzmarás reggeleken zsidók gyülekeznek. Dideregnek, de nem a hidegtől, hanem a heiső tázástól és felcsendülnek a régi melódiák és megindul a fohászokodás, a Legmagasabbhoz, aki feletünk örökidők óta trónol.

Felsir az előimádkozó hangja: Asré jajs-vé vésecho... milyen másképpen hangzik ez a máskor oly sablonosan kimondott ima. Mennyi uj érzés vibrál benne. Eleven tartalom lesz belőle és látható erővel telik meg:

Közel van Isten mindazokhoz, akik igaz hittel hívják Istenfelők óhaját teljesíti és jajsavunkat meghallgatja
Megörzi azokat, akik Őt imádják, de a gonoszokat elpusztítja.

Mennyi minden van a pízmunokban, amelyek felzokognak a szlichot napok misztikumában, jaj és fohász, mennyi Ima és Könyörgés, amikor azt mondja:

Megremegnek és megriadnak jövedeled napjától
Reszketnek, mint szülőanya vajudáskor
Ha végigsuhansz köztük irtó haragodban
Takard el szennyüket, hogy lássák csodáid dáid
Ha felfigyelsz az imára és fohászra

Komor borongós szlichot-napok és felriadnak mindenhol, amerre zsidók laknak. Felsir a zsidó lélek, riadtan néz körül, a templomok meghitt környezetében, mert arra gondol, hogy kiünn az életben, egekét ostromló gyűlölet hullám akarja elpusztítani a zsidó értékeket. A zsidók üldözése világszerte folyik és nincs máshol segítség, csak ott a templomfalak között, ahol hideg-borus őszi reggelen összegyűlünk és felsir lelkünk és remegőn várjuk a nagy napok eljövételét. Ión a lelket remegtető Roshasonoh és a nagy szivet-lelket remegtető Engesztelés napja...

Hajnali bünbánatos imák zengjete és nyilván meg az Ég fohászokodásainknak...

— Kormánybiztos kerül a munkácsi hitközség élére? Munkács. Hitközségi körökben arról beszélnek, hogy miután a hitközség jelenlegi vezetősége képtelen volt az adósságokat szanálni, úgy, hogy a hitközség ellen csődöt kértek, a hitközség élére kormánybiztost, vagy provizóriumot neveznek ki. A kormánybiztosnak, vagy provizóriumnak aztán szabadkezelt fognak adni, hogy tetszése szerinti módszerekkel rendbehozza a hitközség dolgát. Illetékes helyen három nevet emlegetnek, akiket előterjesztenek kormánybiztosi kinevezésre és pedig: első helyen dr Spiegel Sándort, majd Pál Győzöt és dr Gottesman Endrét. Tekintve, hogy dr Spiegel Sándor személye iránt Spira munkácsi rabbi is bizalommal viseltetik, valószínű, hogy dr Spiegelt nevezik ki a hitközség kormánybiztosává.

Cipő

őszi divat különlegességek
női-, férfi- és gyermekcipőkben
legelőnyösebben beszerezhetőek

MUHARY-nál

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9. sz.

— A romániai vasutas munkások a fajelmélet ellen. A legutóbbi, Bucurestiben megtartott vasutas munkások gyűlésén Mincovici, a szervezet egyik vezetőjének a fajelméletéről tartott feltűnésteltető előadásában többek között a következőket mondta: „Ami az ASP szervezet által terjesztett fajelméletet és gyűlöletet illeti, ahhoz csak annyi szavam van, hogy az a mi munkásaink számára nem létezik és ha voltak is olyanok, akiket a fajelmélet terjesztőinél hazug fraziológiája elkábított, az is csak ideig-óráig tartott, mert a munkás lelkében nem verhetnek gyökeret olyan elvek, amelyek számára csak sérelmet hozhatnak. Hogy miért? Egyszerűen abból az okból, mert egy öntudatos munkás nem állhat a fajelmélet alapján. A tüzes vas, amelyet a gyárakban a tűzből kiemelünk, természetesen éppen egy megégeti az én román kezemet, mint a bulgárét, törökét, vagy zsidóét, vagy bármely nemzet fiának a kezét. Eppen ezért az a munkás, aki a fajelmélet szemétdombján óhajt kincsek után kutatni, az a legaljasabb bünt követi el, mert ezáltal elárulja a munkás, a nemzet, de főleg az általános emberiség érdekeit.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta.

Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

— A lengyel sejm-választások szomorú eredménye a zsidóság szempontjából. Varsó. Dr Gottlieb-ot, a lengyel cionisták egyik vezérét, a „Moment” szerkesztőjét egyetlen szavazat hiánya miatt nem választották meg sejm-képviselőnek. Ezt az „eredményt” annak köszönhette, hogy mint a „Hajnt” volt szerkesztője ellen, a lap erős kampányt folytatott ellene. Mindenféle rágalmat terjesztettek róla „barátai” s ezzel a zsidó uccákban teljesen lerontották tekintélyét. Helyére, a zsidók szavazataival egy Urbanszky nevű iparos került be, egy nem zsidó. Így néz ki, amikor a zsidók egymás ellen harcolnak.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legelőnyösebben vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Orthodox תיה מופלג וייש képzett hitoktató és hitk. jegyző állást keres szerény igénnyel azonnali belépésre. בער קורא funkciót is vállal. Weisz Lázár Luduş jud. Turdai

Fuchsz Ila bécsi egyetemen angol nyelvből vizsgázott tanárnő tanításait újból megkezdte Oradea, Piata Mihai Viteazul 11-a. Palatul Ullmann.

— A svájci zsidók száma. Zürichből jelentik: A „Neue Züricher Nachrichten” hozza a zsidó lakosságra vonatkozó számadatokat. 1860-ban 4216 volt, 1870-ban 6996, 1880-ban 7373, 1888-ban 8069, 1900-ban 12.264, 1910-ben 18.462, 1920-ban 20.979 és 1930-ban 17.973. A lap a következőket füzi még hozzá. A zsidók száma a század első évtizedében erősen növekedett, viszont csökkent 1920 után. Régebben a svájci zsidók között sok volt a külföldi, most azonban többségben vannak a svájci állampolgársággal rendelkezők száma. A Svájc „elzsidósodásról” nem lehet szó, mert 226 nemzsidóra esik egy zsidó lélekszám. A telivér árjáknak természetesen még ez a egy zsidó is sok a 226-ból.

— Palesztina gyomra. A vajbehozatal óriási mértékben növekedett. 1935. év első negyedében 539 tonnára növekedett az import, az előző évi 377 tonnájával szemben. A növekedés tehát 43 százalék. Érték szempontjából az emelkedés több mint 50 százalékos. A vágómarhák importja is erősen növekedett. Az előző év hasonló időszakában 4142 állatot importáltak, viszont most 6113-at. Értékben 40.700 fontról 71.062 fontra. A vágásra kerülő kecskék és juh importszámok csaknem azonosak az előző évivel. Viszont a vágásra kerülő tyukok és más aprómarhák száma 100.000-ról 323.000-re emelkedett. A tojásimport száma csaknem ugyanannyi maradt, mint volt. Ebben az évben, az első három hónapban 18.3 milliót hoztak be az országba.

Kérjük mindenütt az
»ACBA-IULIA«
antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner I. nos r. 1.

Alba-Iulia

Nézzé át garderoobját!

Oszi ruháit,
kabátját máris

fisztittassa ki és festesse át

Végő ruhafestő cégnél

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Oradea, Piata Regina Maria 2. Telefon 2-17.

Nemcsak a ruha a fontos,
hanem a frizura is. Mossa
haját Ön is mint barátnője
BOMBIN - SHAMPONNAL

Kapható: Gyógyszertárakban,
Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép
fejre

— **Automobilt fognak gyártani Palesztinában.** A „Palestine Motors Ltd.” társaságot 1934-ben alapították angliai cionisták Londonban. Az angol fővárosban regisztrálták, később mint külföldi céget Palesztinában is. 1935. márciusban egy gyár létesült, amely szakembereket Angliából hozatott. A vállalat autóalkatrészeket importál személy és teherautók részére, amelyet a gyárban montiroznak. A palesztinai gyárban főleg a karosszériákat állítják össze és festik. A gyártmányok — Standard, Albion és Seammel — néven hozatnak forgalomba, csak a palesztinai gyár „Carmel” nevét is hozzáteszik. A gyár rövid néhány hónap alatt számos kocsit hozott forgalomba, személy és teherautókat és öntözőautókat, amelyek jó piacot találtak az országban. A társaság tekintettel az eddigi jó eredményekre, jelentékenyen felakarja emelni 12.000 fontos alaptőkéjét. Remélik, hogy vámkedvezményeket is kapnak, hogy a termelés kapacitását növeljék. A gyár igazgatósága és a Treasury között erre vonatkozólag komoly tárgyalások vannak.

Használjon rendszeresen
kellemes illatu

Szt. László

lerítlenítő szappant, megóvja mindenemü jarvalyos es lerítőző betegségektől

— **A külföldön lakó lengyel zsidók világkonferenciája.** London. A londoni zsidó centrumban a Woburn Houseban most tartották meg a külföldön élő lengyel zsidók első világkonferenciáját. 72 delegátus vett ezen részt, akik 18 különböző országból gyűltek össze. A megnyitó beszédet az Angliában élő lengyel zsidók szövetségének elnöke, A. Tarlo nyitotta meg. Dr. Tygel referált részletesen arról a nagyszabású tervről, amelyet kidolgoztak annak érdekében, hogy a lengyel zsidóság egy harmadát kitevő zsidó nincsteleneket hogyan állítsanak be a konstruktív gazdasági életbe. Az adóhivatalok, különösen a városi zsidó lakosságot nyomják. Az állam, amely a legnagyobb munkaadó (1926-ban a 3 millió város lakó közül 1.100.000 az államtól kapott kenyert), csak igen kis mértékben foglalkoztat zsidókat. A zsidók, a városi lakosságnak 44 százalékát teszik ki és az országban levő zsidók 40 százaléka városlakó, mégis alig 1 százaléka nyer állami hivatalokban elhelyezkedést. A szabadfoglalkozásuk számára is mind nehezebb az elhelyezkedés. Lengyelországban 200.000 zsidó munkás és 47.000 hivatalnok van, akik közül 60 százalék munkanélküli, az állami munkanélküli segélyben azonban nem részesülnek. A lengyel zsidóság egyharmada, egy millió zsidó lélek az iparosok közé tartozik. Ezek egyharmada munkanélküli. A lengyel zsidóság 38 százaléka kereskedő. Lassankint kiszorítják őket a kenyérkereseti lehetőségek-ből. Az iskolásgyerekek egyharmadát az iskolák kénytelenek ellátni étellel. Terv szerű segítés, olcsó kölcsönök adása, az arra rászorultaknak, valamint tervszerű kiképzése, főleg a fiataloknak, a produktív munkára. A zsidó ipart racionizálni és modernizálni kell. A zsidó kereskedőknek is modernnek kell lenni, hogy versenyképesek legyenek.

Tel-Aviv város által rendelkezésre bocsátott telken megkezdték a Habima állandó színháznak felépítését.

— **Zsidó problémák a Népszövetség előtt.** A Népszövetség üléseinek napirendjén néhány zsidó ügy is szerepel. A tanács mindenekelőtt tudomásul fogja venni az állandó mandátumbizottság júniusi jelentését. Ez a bizottság foglalkozott annak idején számos palesztinai zsidó és arab petícióval, amelyek hozzá befutottak. Ugyancsak napirenden van a danzigi kérdés és az ezzel kapcsolatos ottani zsidóellenes atrocitások. Ezek tárgyalása már a májusi ülészakrá is ki volt tűzve, akkor azonban elhalasztották, mert egy jogügyi bizottságnak adták ki tanulmányozás végett. Most már a tanács előtt van a jelentés. Ezek a kérdések valószínűleg csak szeptember utolsó napjaiban kerülnek a plénum elé. Nem remélhető, hogy a mai feszült nemzetközi atmoszférában energikus állásfoglalás legyen várható a tanács részéről. Ezekben az üléseken fogják tárgyalni a norvég kormány ama javaslatát is, amely szerint meg kell alakítani a Népszövetség égisze alatt a menekültügyi védelmi hivatalt, amelynek — sajnos — Európában állandóan volna mit dolgozni.

— **Rabbi Margolis amerikai főrabbi meghalt.** New-Yorkból jelentik, hogy a napokban ott elhunyt Rabbi Gabriel Wolf Margolis rabbi 88 éves korában, aki az USA és Kanada ortodox rabbiszervezetének elnöke volt. A temetésen, amely Long Islandon folyt le 10.000 ember vett részt. 1848-ban született Vilnában. 1881-ben Grodnoban rabbi lett 1907-től 1910-ig főrabbi volt Bostonban és azóta az United Hebrew Community New-York főrabbija volt. 1920-ban választották meg életfogytiglanra az Assembly of Ortodoxe Rabbim elnökévé. Számos művet alkotott. 1899-ben résztvett a III. cionista kongresszuson Bazelen, mint delegátus.

— **A hitközséget is megilleti a konverzió.** Érdekes pert tárgyalt a napokban a turdai ítélőtábla. — A turdai statusquo hitközség ugyanis mintegy kétfélmillió lejű kitevő adósságaira az u. n. konverziós törvény értelmében konverziót kért. Ennek a kérelemnek a törvénytörvény a bank képviselőjének ellenkező álláspontjával szemben helyt adott azzal az indoklással, hogy a hitközség haszonleső és nyereszkesedő célok nélkül dolgozó magánjogi személyiségnek tekinthető és mint ilyen megilleti a hitközséget a konverziós jog. A hitelező bank felelőssége folytán most foglalkozott ezzel az érdekes ügygel az ítélőtábla, megerősítette a törvénytörvény itéletét és helybenhagyta a konverziós jog megítélését. A táblának ez a döntése a többi hitközségek tartozásaira is fontos precedensként szolgál a jövőben.

— **A zsidó világkongresszus előkészítése.** Luzern. A „Comité des Delegations Juifs” és az „American Jewish Congress” vezetősége együttes ülést tartottak Luzernben. A referátumot dr. Nahum Goldman tartotta, mint a „Comité des délégations Juifs” és a zsidó világkongresszus előkészítő bizottságának tagja. A referátumokat követő megbeszélésen részletesen tárgyalták az egyes országok zsidóságának sorsát és számos határozatot hoztak, amelyek részben a németországi zsidókra vonatkoznak, másrészt a keleti országok zsidóságára. Külön jelentést adtak le a lengyelországi zsidók helyzetéről. A tárgyalások egyik legfontosabb pontja a zsidó világkongresszus egybehívásának időpontja és helye volt. Ez a világkongresszus foglalkozni fog részletesen a világ zsidóságának jelenlegi helyzetével. A komité elnökévé dr. Stephen Wise rabbit választották meg, az American Jewish Congress tiszteletbeli elnökét. Ezt a komité elnöki tisztséget tudvalevőleg eddig már Nahum Sokolow, majd Leo Motzkin, az ő halála után pedig dr. Nahum Goldman töltötte be. Az új elnökség tagjai még: dr. Nahum Goldman (Genf), Pollock, Isak Naidits és J. Jeffroykin (Páris). Egy tizenöttagú világegyeztetőt is választottak, amelynek tagjai Amerika részéről W. Lipsky, a Jewish Congress titkára, dr. Josua Goldberg és Ab. Goldberg.

— **Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIRIA” iroda.** Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— **Két millió dollárt gyűjtenek Amerikában a zsidó menekültek részére.** New-York. Most alakult meg Felix M. Warburg vezetésével a „Refugee Economic Corporation.” Az alapítók úgy gondolják, hogy a 10 millió dollárt rövidesen összehozzák. Az új alapítás főcélja, hogy a Németországból kivándoroltak számára produktív segítséget nyújtson. Nem jótékonyági alapon akar működni. Egyéneket sem fog támogatni, a REC. hanem csak meglévő szervezeteket fog támogatni és azok útján a segítséget nyújtani. Segélyező bankok alakítása, amennyiben azok egészséges alapon nyugszanak. Megfelelő területeken letelepedést előmozdítani és palesztinai terveket is elősegíteni, főleg az ifjúság letelepedését hogy bekapcsolódhassanak az új épülő ország munkájába.

3 kell a klsbabának
híntőpor, krém, szappan

de az *Stöfer*
legyen.

Miért mert

a gyáráktól beérkezett óriási mennyiségű legújabb divatu szöveteket

el kell adjuk

Ha egyszer nálunk vásárol, Ön is állandó vevőnk marad, mert dus választékban raktárunk minden egyes darabját

rendkívüli olcsón
árusítjuk,

KATZ

Testvérek

POSZTÓ

áruháza ORADEA, Str. A. Iancu 1.

PALESZTINA

A jeruzsálemi héber egyetem kancellárja: dr. Juda Magnes, aki résztvett Luzernben az egyetem kuratóriumának ülésén, a következő nyilatkozatot tette a Zsidó Távirati Iroda munkatársa előtt:

— A héber egyetem különösképpen a németországi menekült tudósok bevonása révén ragyogó akadémiai intézményre fejlődött. Van hely az egyetemen még sok ilyen ember számára, de hiányzanak a szükséges anyagi eszközök. Fennállása óta dolgozom a héber egyetem és továbbra is megtartanám hivatalomat, ha tudnám, hogy ezáltal hozzájárulnék az egyetem jelenlegi magas színvonalának fenntartásához és a további intézményeink kiépítéséhez szükséges pénz biztosítva volna. Ugy látszik azonban: nem vagyok abban a helyzetben, hogy ezeket az alapjában véve nem nagy összegeket megszerezsem és ezért el vagyok készülve arra, hogy hivatalomat átadjam egy új embernek, aki megtalálja a módját annak, hogy a mai fiatal és csodálatraméltó egyetemünknek megnyugtatóbb anyagi bázist biztosítson.

A Palestina General Insurance Co. Ltd. alaptőkét emeli. A Palestine General Insurance Co. amelynek 50.000 font bejegyzett tőkéje van, felemelte alaptőkéjét 125.000 fontra. Az első jegyzés összege 40.000 font készpénzben van fizetve. 75.000 font pedig 5 fontos részvényekre oszlik meg. Havonta 20—25.000 font értékű életbiztosítást kötnek, főleg gyermekbiztosítást. A tüz, betörés, baleset és autóbiztosítások díja havonta 3500 font összeget tesz ki. Az investíciókból 80.000 fontot nyújtottak jelzáloghitelként.

A Világbeke Barátainak palesztinai osztálya, a Skopus hegyen, az egyetem nyugati részéhez közel egy 20 dunamos fölterületet vásárolt, hogy ott egy „Világbeke templomot” építsenek.

A Ruthenberg művek Jaffában egy transzformátorház építésére kapott engedélyt. A palesztinai kormány kiadta már az utasítást, hogy a szükséges területeket kisajátíthassák.

Anglia repülőtereket épít a Közelkeleten. Harminc kilométernyire Bagdadtól, az angolok nagy repülőteret építenek. A munkálatokat erős tempóban folytatják. Az épülő új tér nagyobb lesz mint az amani és a Közelkelet legnagyobb repülőtere lesz.

Palesztina Semmeringje a Libanon. Az idegenellenőrző hivatal kimutatása szerint Libanonba ez évben 5530 vendég jött, akik a különösen enyhe klímát élvezték. A Ras en Naqura határon átjövő palesztinaiak teszik ki a vendégek kétharmadát.

World Transport Service Albert Klein & Co.

International
Shipping & Forwarding
Agency

EXPORT IMPORT

Office Opposite
Custom House Carmelite Bldg.

HAIFA P. O. B. 43 (Palestine)

Nemzetközi szállítási vállalat. Foglalkozik a szállítás minden ágazatával, Romániából és a világ minden részéből Palesztinába és onnan retour. — Mindennemű megbízásokat és felvilágosításokat vállal és elintézik. — Levelezés a világ bármely nyelvén. — Képviselet minden romániai városban.

A lengyel—palesztinai árucserre növekszik. A lengyel—palesztinai kereskedelmi kamara közli, hogy július havában 53.00% zloty értékű áru érkezett Palesztinából Lengyelországba. Viszont a Palesztinába érkező lengyel áruk értéke 1.790.000 zlotyot tett ki. Januártól júliusig több mint három millió zloty értékűt importáltak Palesztinából, viszont a lengyelek 7.400.000 zloty értékűt exportáltak zsidóországba.

Ujabb letartóztatások illegális bevándorlás miatt. Palesztina határán újabb 50 zsidót tartóztattak le illegális bevándorlás miatt. Legnagyobb részük asszonyok és gyerekek akiket Haifa börtöneibe szállítottak be. A pereket rövidesen lefolytatják ellenük.

Uj papírgyár alakult. Atlitban megkezdtek már a Picatól bérelt területen az új papírgyár építését. Az 50 dunam terület, a vasútvonal és tenger között terül el. A gépek már beérkeztek külföldről. A gyár csomagolópapírt és levélborítékhoz szükséges papírt fog gyártani. A gyár 4—5 hónapon belül megkezdheti működését. Az 1929 óta Tel-Avivban fennálló „Oriental Paper-Works” Atlitba költözik át és fuzionálni fog az új gyárral.

Mire költi Tel-Aviv az egymillió kölcsönt? Az egymillió fontos kölcsönt, amelyet Tel-Aviv városa vett fel a „Prudential Assurance Company”-tól, a következőképpen használja fel a városi tanács. 200.000 font csatornázás és uccarendezés, 120.000 font vízüzemelővitésre, 160.000 fonttal egy új kórházat építenek, 35.000 font új vásárcsarnok építésére, 150.000 font iskolákra, 45.000 font egy új városházára, 130.000 font új városi épületekre, 10.000 font garage építésére, amelyben a városi öntözőkocsik és szerkocsik állanak, 10.000 font kisajátításra, 50.000 font kölcsöntörlesztésre, az Anglo Palestine Banknál és a Barclays-Banknál.

A vasutigazgatóság új menetrendet állított össze, amelyben új vonatokat állított be a forgalomba és az erősebben frekvenciált állomásokon a várakozási időt meghosszabbították.

Emek Cheferben a vállalkozókkal megállapodtak arról, hogy új istállókat és tyúkólakat építenek, amelyek az ország tojás és húsellátása szempontjából fontossággal bírnak.

Az arab sajtóban élénk megvitatás tárgya a „Legislative Council” felállítására. Ragheb bey Nashasibi és pártja a parlament felállítását mellett kardoskodnak, a hírek szerint Ragheb lesz az új szerv alelnöke. A mufti és az egyiptomi arab sajtó a council ellen nyilatkoznak, de nem olyan vehemensen, mint régebben.

A „Karaman” cigarettagyárban Haifa mellett, amely a legnagyobb arab vállalkozás Palesztinában, sztrájkba léptek a munkások. 500 munkás szüntette be a munkát. Panaszkodnak a rossz bánásmód, az alacsony bérek és a hosszú munkaidő miatt. Az arab munkásszervezet támogatja a munkások igényeit. A kormányhoz kinevezett ipari és kereskedelmi bizottságot újra kinevezték. A bizottság hivatalnokokból és a közösség képviselőiből áll. A tagok: a kormány kincstárnoka, a mezőgazdasági departementek vezetői és vasuti megbízottak, ezenkívül Karaman, Achmed Schukri, El Faruki, Hoofien, Abdul Rahim el Nabusi és Sapiro.

Karkurban (Samaria) felépítették az első magán munkásházákat és igen olcsó árak mellett adták bérebe. További építést is folyik ilyen irányban. Ezzel igen olcsó lakhatási lehetőségeket biztosítanak és eléri vele a lakbérárak csökkentését.

A Neve Chaim munkásnegyedben, Chedera mellett új kutakat fúrtak, s gazdag forrásokat találtak.

A két vízszivattyú, amelyet a jeruzsálemi vízvezeték részére építettek Latrunban és Ras el Ejnben, elkészült. A Bab el Vad és Saris melletti állomások is befejezés előtt állnak. Az új nagy víz-rezervoár felmérési munkálatai Jeruzsálemben folyamatban vannak. A vízvezeteki csövek lefektetésére vonatkozó munkálatokra a pályázatot kiírták.

A Mesek társaság földjeinek megmunkálásakor összeütközés volt zsidók és arabok között, amikor is egy arab meghalt a csatározásokkor. A haifai arab bank vezetői akciót kezdtek egy memorandum összeállítására, amelyet a főkörmányzóhoz juttatnának, s ebben kérték, hogy szüntessék be a zsidók bevándorlását és ne engedjék meg a földek vásárlását, nehogy további hasonló összeütközések előfordulhassanak. Az arab lapok részletesen foglalkoznak az ügygel.

A palesztinai kormány mezőgazdasági osztályának jelentése szerint Erec Jiszraelben az elmúlt évben a citrus-ültetvényeken kívül egymillió 137 ezer 210 gyümölcsfát, egymillió 198 ezer 860 szőlőtőkét ültettek el.

A luzerni kongresszus alkalmából zsidó orvosok értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy 1936. tavaszára Tel-Avivba egybehívják a zsidó orvosok világkongresszusát. A kongresszus az egyes országokban élő zsidó orvosok helyzetével, professzionális problémáival fog foglalkozni, majd tanulmányozás tárgyává teszik a zsidók által nagyobb tömegekben lakott országok tömegbetegségeinek és a palesztinai trópusi betegségeknek leküzdési lehetőségeit. Megvitatás tárgyát fogja képezni végül orvosi fakultás létesítése Jeruzsálemben.

A tulkaremi kormányhivatalban néhány nappal ezelőtt foglalta el új tisztességét Jichak Chisak, az újonnan kinevezett körzeti vezető akinek hatáskörébe a körzethez tartozó zsidó kolóniák felügyeletét osztották ki.

Tel-Avivban az elmúlt héten történt meg a legnagyobb palesztinai kenyérgyár alapkövetétele. A gyár felépítésének költségeire 25 ezer fontot irányoztak elő és az naponta húszezer kenyeret fog előállítani.

Egy palesztinai út újjáéleszti szellemét, tanulságos, nemzeti kötelesség szemléltetést ad Önnek az óriási zsidó alkotásokról

a régen fenálló utazási és turista roca, a
„ZION LLOYD”

BUCURESTI, Calea Victoriei 33.

Telefon 3.6913

(M. Jampolsky vezetése alatt)

mely által már sok ezer utas jutott ki Palesztinába, az ország minden részéből. A legkonvenióbb feltevésekkel juttatja Önt ki Palesztinába, pontos és precíz felvilágosításokat és utbaigazításokat ad Önnek az ottani helyzetre vonatkozólag.

Erdélyi képviselők:

Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.
Nicolae Balázs ORADEA, Str. Alexandri 34.
»Hermes« BAIJA-MARE
»Comercia«, Satu-Mare, Piața Brătianu No. 4.
Eugen Weisz SIGHET Calea Bogdan Vodă No 33.

Internátusok figyelmébe!

Mindennemű **fakarók**, szalmazsákok, lino-
leum, szőnyeg, óriási választékban, olcsó
beszerzési forrás

Spitzer Israel & Co.

Telefon 4-34

(Str. Nic. orga)

LINOLEUM

(Bdul Reg. Ferd. Parkhotelnél)

Németország...

Hitler hatalmas beszéde a zsidókérdésről

Hirek a Harmadik Birodalomból

Nürnberg. Vasárnap Nürnbergben össze-
ült a birodalmi gyűlés, amelyen Hitler nagy
beszédet mondott.

Beszéde elején három új törvényt ter-
jesztett elő a zsidókérdés megoldására vo-
natkozóan. Konstatálja, hogy mindenütt, ah-
ol a német nemzeti mozgalommal szemben
állanak, meg lehet találni a zsidók kezét.

Ezután arról beszélt, hogy a külföldi
zsidóság ismét Németország elleni bojkottra
izgat, a németországi zsidóság pedig ugyan
csak ellenállást mutat, tüntetéseket rendez.
Ezért van szükség a zsidókérdés törvényho-
zási uton való megoldására.

A német kormány egyszersmindenkorra
évszázadokra meg fogja oldani ezt a problé-
mát és akkor meg lehet teremteni a kap-
csolatot a zsidók és a német nép között. Ha
azonban a nemzetközi zsidóság tovább foly-
tatja eddigi hadjárátát a német nemzeti so-
cializmus ellen, akkor egyszersmindenkorra
már most megoldjuk az egész zsidókérdést.

A benyújtott törvények közül a har-
madik azt mondja, ha törvényhozási uton a
zsidókérdést rendezni nem lehet, akkor a
nemzeti szocialista párt fogja a zsidókérdést
megoldani.

Hogy ez a diplomatikus kifejezés mit
jelent, azt nem kell bővebben magyarázni.
A nemzeti szocialista párt már eddig is
„izelitót” adott abból, hogy miként képzelik
el a zsidókérdés megoldását, internálótábo-
ron, pogromon, tömeggyilkosságokon keresz-
tül.

*A mehlemi Léwy mészáros mártir ha-
lála.*

Prága. A lapok közlik Léwy mehlemi
(Rheinland) zsidó mészáros mártirhalálának
megrázó részleteit. Léwyt üldözni kezdték
az SA. legények és lesbe álltak a lakása előtt
Léwynek sikerült kiszökni a város határába.
Amikor már azt hitte, hogy nem figyelik,
visszaszökött házába és elbújt a füstölő kam-
rába, amely mészárszékhöz tartozott. Ami-
kor az SA legények eltávoztak, felesége utá-
nament és ott találta férjét súlyos füstmér-
gezésben fekvődni. Az orvos újraélesztési ki-
sérletei csütörtököt mondtak. A temetésen
sok nemzsidó is részt vett, mert nagyon be-
csült polgára volt a városnak. Az ügyészség-
en feljelentést tettek az ügyben. A mártir-
halált halt Léwy két gyermek is gyászolja.

Egy „izraelita” halt meg a kereszten.

Berlinből jelentik: Dr. Preysing gróf, a-
kit nemrégiben avattak Berlin katolikus
püspökévé, nagy beszédet tartott a Sport-
palotában a katolikus akció alkalmából,
amelyen huszezer hallgató vett részt. A püs-
pök többek között a következőket mondta:
„Egy izraelita halt meg, mint népmegváltó a
kereszten, miután nagy tömeget vonzott a
maga eszméinek.” Ez volt az egyház eredete
— a berlini püspök szerint.

*Vajat sem ehetnek a zsidók Német-
országban.*

Freiburgból jelentik: Az Alemagne című
lap a következő hirdetményt közli: A városi
teüzem nem adhat el zsidóknak vaját Em-
medingenben. A rendelkezést a város polgár-
mesterei hivatala adta ki azonnali érvénnyel.

*Nem mehetnek a zsidók sem színház-
ba, sem moziba Németországban.*

Berlin Rust kultuszminiszter közhirre-
tette, hogy rövidesen megjelenik egy minisz-
teri rendelet, amely szerint valamennyi zsi-
dó és félzsidó gyermeket kizárják a német
iskolákból. Egyidejűleg arról is nyilatkozott,
hogy eltávolítják majd a zsidókat attól, hogy
mozikat, színházakat látogathassanak.

*Az úrjaszarmazási okiratok hamisítása
miatt négy hónapi fogház.*

Berlinből jelentik: Az itteni bíróság elé
került egy huszonhat éves gépirőleány, aki
szarmazási okiratok hamisítása miatt került
oda. A leány elhallgatta azt, hogy nagyapja
zsidó volt. A nagyapjának halálzási okira-
tában a vallás rovatot kiradirozta és bele-
hamisította az „evangelisch” szócskát. A
leány rosszul fizetett állásának megtartása
miatt követte el a hamisítást. A bíróság az
enyhítő körülmények figyelembevételével 4
hónapra ítélte a leányt.

A Nordische Rundschau szeptember 4-i
számában közli, hogy Kiel-ben a mozikat
zsidók nem látogathatják többé. A városi
színház főintendánsa is kiíratta a színház
bejáratánál, hogy zsidók látogatása a szin-
házban nem kívánatos.

*Küstrin nem lehet a zsidók menedék-
helye.*

Küstrinben Prouse polgármester körira-
tot intézett a vendégülökhöz és szállodá-
sokhoz, amelyben felhívja figyelmüket arra,
hogy mivel számos kisebb helységben a zsi-
dókat eltávolítják, beköltözni igyekezzenek
Küstrinbe. Mint a város felelős tényezője
felhívja a figyelmet arra, hogy Küstrin nem
lehet a zsidók menedékhelye. Azok a ven-
dégülösök, akik október 1-ig nem írják ki a be-
járathoz, nagy betűkkel, hogy zsidók nem
léphetnek be helyiségeikbe, azok nem számít-
hatnak semmiféle belátásra, legyen szó bár-
mily koncesszióról, adóelengedésről, vagy
zárórámeghosszabbításról.

A danzigi petíciók.

Genfből jelentik! A Népszövetség szept-
ember 4-én kedő ülésén, az olasz-
abesszin kérdés tárgyalása mellett, az állan-
dó mandátumbizottság tárgyalni fogja a
danzigi petíciókat is, amelyeket a zsidó szer-
vezetek juttattak el, hogy igazságot szolgál-
tassanak számukra.

Klagges braunschweigi miniszterelnök
rendeletet adott ki, amelyben utasítja a Harz
vidék valamennyi idegenforgalmi irodáját,
hogy ne vegyen fel többé zsidó penziótulaj-
donosoktól hirdetést és közölje az irodákkal
azt is, hogy a Harz-vidék falvaiban nincs
többé helye zsidóknak.

Aki zsidótól vásárol — elárulja fajtát.

Fronhofen községi tanácsa a következő
határozatot hozta: Egyetlen zsidónak sem
szabad a kerületben házat, vagy földbirtokot
venni. Egyetlen zsidó sem költözhet a ke-
rületbe. Egyetlen iparos, vagy kereskedő
sem kap közmunkát, vagy nem részesül köz-
szállításban, aki egyáltalán érintkezést tart
fenn zsidókkal. Aki zsidótól vásárol, elárulja
ezzel fajtát és nemzetét.

*„A zsidó a német nép legnagyobb el-
lensége.”*

Kolbergben, amint azt a Kolberger Zei-
tung írja a hadiáldozatok emlékünnepején
Richter körzetparancsnok felolvasta az ösz-
szes zsidó üzletek névsorát. Ezen kívül fel-
olvasta a zsidó orvosok és ügyvédek névsor-
át és erőlyesen követelte a fajtársaktól és
társnóktól, hogy ezeket ne látogassák, mert
„a zsidó a német nép legnagyobb ellensége.”

A Saar-vidéki zsidók sorsa...

A visszacsatolás kormánybiztosa, Bür-
kel, a következő hirdetményt adta ki: „Tu-
domására adom ismételtelen mindenkinek,
hogy a római megegyezés valamennyi pont-
ját a német kormány be akarja tartani. A
zsidó kérdéssel kapcsolatban felmerülhet sok
szor az a kérdés, hogy nem-e sértjük meg
vele a római egyezséget és azon igyekezsze-
nek, hogy intézkedéseket erőszakoljanak ki-
esetleg a szavazást annak idején levezető
bíróságtól. Nehogy tehát bármi ok is legyen
a római egyezés felborítására, a pártot és
valamennyi kapcsolatát arra utasítom, hogy
a zsidókérdés megoldását a Saar vidéken,
egyedül és kizárólag reám bízzák.”

*A tilsiti pékek nem adnak el kenyeret
a zsidóknak.*

Tilsitből jelentik, hogy az ottani városi
tanács kezdeményezésére a város pékmeste-
rei összegyűltek és ezen az ülésen elhatároz-
ták, hogy nem szolgáltatnak ki többé kenye-
ret a zsidóknak. Ezt valamennyi pék aláírta
kettő kivételével, akik kijelentették, hogy em-
beri érzésük nem engedi meg, hogy ember-
társaik éhenhaljanak. A fodrászok is ülést
tartottak Tilsitben, ahol elhatározták, hogy
nem fogják többé megnyírni és megberetvál-
ni a zsidó vendégeket. A háztulajdonosok is
elhatározták, hogy felelősek minden zsi-
dó bérlőjüknek.

Bietigheimban, amint a Reutlinger Tage-
blatt írja, a megtartott lovásár zsidómentes
volt. 253 lovat hajtottak fel, amely elegendő
volt és nem érződött a zsidók hiánya.

Tilos zsidóval kártyázni.

A Mainzer Anzeigerben Alzey NSDAP
vezető közli és nyilvánosan megbélyegzi 4
wonsheimi lakos nevét, akik egy nyilvános
helyiségben állandóan egy zsidóval kártyáz-
tak.

Hasslochban, amint az NSZ. Rheinfront
írja a zsinagógát megtámadták ismeretlen
tettesek. A közvélemény szerint a merényle-
tet nemzeti szocialisták követték el, ezért a
nácik közhirre tették, hogy ötszáz marka ju-
talmat adnak annak, aki a tettesek kézreke-
ritése ügyében segítségükre lesz.

Liegnitzben nyolc zsidót letartóztattak
„fajgyalázás” címén.

Schiersheimban (Baden), amint a Hei-
delberger Tageblatt írja a polgármester nyi-
latkozata szerint azok a városi tisztviselők,
akik zsidóktól vásárolnak, elbocsájtattak a
szolgálatból. Ezen kívül zsidóknak tilos részt
venni vásárokon.

Meg kell nézze Ön is a Kereskedelmi Csarnok őszki kiállítását és vásárát

Nyitva szeptember 22-ig.

50 százalékos kedvezmény a CFR összes állomásairól * jelentékeny kedvezmény az autóbuszokon

KÖZÉLET

A ruszinszkói klacionisták figyelmébe.

A podkarpatska rusi klacionista csoportok — helycsoportok, Hechaluc Haklal Cioni, Hechaluc Baal Melácha, Hanoar Hacioni — október 27 és 28-ra egy nagyszabású konferenciát készítenek elő, melyen a klacionizmus valamennyi szervezési, nevelési és chaluclproblémái megtárgyalásra kerülnek. Az előkészítő bizottság ezúton kéri az egyes helycsoportok és érdekelték állásfoglalását és indítványát a konferenciára vonatkozólag. Minthogy hasonló konferenciát a közeljövőben Slovenskóra is előkészítünk már ezalkalommal kérjük szlovenszkói elbarátaink erre vonatkozó közleményeit. Megkeresések a következő címre intézendők: Maskiruth Hanoar Hacioni per I. Dávidkovits. Uzhorod Králicky ul. 1. Dr. Sternbach Munkacevo, I. Dávidkovits Uzhorod.

Nitra. A makói főrabbi, Mose Farhand aki fia látogatására ideérkezett, nagyszabású szónoklatot tartott, valamennyi hitközségi tag jelenlétében és beszéde nagy és mély benyomást keltett.

Nové Zámky. A békéscsabai (Magyarország) főrabbi, aki az itteni főrabbi fia, itteni látogatása alkalmából nagy beszédet tartott, ami általános feltűnést keltett a hívek körében.

A „Jesurun“ hitközségek bratislavai szervezete kérvénnyel fordult a pénzügyi főigazgatósághoz, az irányban, hogy a zsidó trafik tulajdonosok a nagyünnepken zárva tarthassanak. A Dr. II.-a 12 703/35 szám alatt a főigazgatóság engedélyezte, hogy a zsidó trafikosok zárva tarthassanak a nagyünnepken.

Sp. Nova. Ves. (Csehszlovákia) községben szeptember 8-án, vasárnap az esti ima alkalmából emlékünnepély volt az elhunyt Rav Kook tiszteletére. A szokásos gyászszóltárok recitálása után, dr. Rosenstejn főrabbi beszédében úgy aposztrofálta a caddikot, hogy Tóra-szerető és Tórához hű köhén volt és áldozat kész és áldozat hozó Jicchak és önzetlen és odaadó Ábrahám nyilatkozott meg benne. Egy Kél-molé-rachmim mal végződött a gyászülés.

Iskolaavatás Levicén. Az ujonnan berendezett levicei zsidó népiskola felavatása szeptember elsején történt meg felemelő ünnepség keretében. A templomudvar, ahol az új iskolapépület is emelkedik, teljesen megtelt édreklődőkkel. **Armin Frieder zvoleni** (zólyomi) főrabbi közreműködésével először a mezuzát szegézték az új épület bejáratához. **Heilbronn** főkantor vezetésével az énekhar a Mizmor sir chanukaszt intonálta. **Adler Gyula** hitközségi elnök tartalomdus és retorikai szépségekkel telített beszédben vázolta azt az áldozatkésztséget, amelyet a hitközség tagjai tanusítottak az iskola építése alkalmából. Ennek köszönhető, hogy **sikerült 400 ezer csehkoronát meghaladó építési költségeket is felhozni.** Az elnök beszéde után a hatóság képviselői szónokoltak. Főképpen az iskolainspektor beszéde emelendő ki, aki a zsidóság áldozatkésztséget ecsetelte, ahogy résztvesznek az ifjúság nevelésében. **Frieder** főrabbi szlovák nyelven a zsidó szellemiségéről beszélt. Ez az áldozatkésztségek tartotta fenn a zsidóságot. Ezután leleplezték az iskolaépületben **Jakob Liebermann** elhunyt főrabbi arcképét, akinek személyéről **Frieder** főrabbi emlékezett meg kegyeletes szavakkal. Ezzel végződött a szép ünnepély.

Ismeri Ön a **TELLMANN** szövetet?

Ha nem —
ugy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

A saploncat rabbi **Jicchok Eisig Weiszt**, akiről megírtuk, hogy luhasovici nyaralása alatt komolyan megbetegedett, a pozsonyi kórházba szállították. A kórház, a beteg főrabbi kérelmére, megfelelő betegszállító autót állított rendelkezésére. A szepinker rabbi néhány nappal ezelőtt egészségesen elhagyta a kórházat.

Bardiov. A legutóbbi hét vasárnapján rabbiválasztás volt. A tagok nagyrésze vett részt a választáson, amikor is az elhunyt főrabbi fiát, **Rav Avigdor Zwi Halberstam**-ot választották meg. A választás után a hitközség tagjai tisztelegtek az új főrabbinál és mazeltovot kívántak neki.

— **Eljegyzések.** Stern Vilmát Clujról, eljegyezte **Hirsch Ernő Pomi**, jud. Satumare. (Minden külön értesítés helyett.)

Neugröschl Annus kisasszonyt (Kosice) eljegyezte **Königsberg Henrik** gépkereskedő (Timisoara.)

— **Tel-Aviv városa Kook főrabbiról** uccát nevezett el. Tel-Avivból jelentik hogy a város keleti részében uccát neveztek el a nemrégiben elhunyt **Kook grand-rabbiról.**

— **A csehszlovák sajtóiroda közli:** Az utóbbi hónapokban gyakran fordult elő, hogy szlovenszkói illetőségű zsidó egyének azzal a céllal utaztak Egyiptomba, hogy ott rövid időre letelepedjenek és onnan ki-séreljék meg a Palesztinába való bevándorlást. Ezek az egyének, kik többnyire egyhónapos turistavizummal érkeznek Egyiptomba, az ottani csehszlovák hatóságokat arra kéri, hogy szerezze meg nekik a palesztinai vizumot. A csehszlovák külföldi képviselő leteknek nem áll módjukban a vizumokat megszerezni, mert a fennálló rendeletek értelmében a palesztinai vizumot csak ott lehet megszerezni ahol a kérelmezőnek állandó lakhelye van. Emiatt nagyon gyakran fordul elő, hogy a kérelmezők súlyos anyagi veszteséggel kénytelenek Csehszlovákiába visszatérni. Mindazok tehát, akik ilyen uton akarnak Palesztinába jutni, figyelmeztetve lesznek, hogy ez az ut semilyen reménnyel nem kecsegtet és csak felesleges anyagi kárt okoz a vándorolni szándékozóknak.

A legnagyobb nyerési lehetőség az utolsó

**1935 október 15-iki
döntő huzáson**

van mert míg az előző három huzáson a nyeremények összege

69 milliót tett ki, addig a döntő huzáson

203 milliót felelő összeg kerül kisorsolásra.

Még vehet sorsjegyet!

Ujítsa meg sorsjegyet!

Erdélyi és bánáti főárusítások:

Arad: Banca Goldschmied
Casa de pasirare generale
Braşov. Alex. Enkelhart
Cluj: Banca Iiescu S. A.
Banca de credit Comercial S. A.
Economia sncc.

Oradea: Banca Dacia
Union
Târgu-Mureş: Ernest Révész
Timişoara: Banca Centrala
Banca de scont
Banca Timişoarei

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-T.

cluj főelárusító szerencsés játékosai ismét nagy nyereményeket nyertek az elmúlt huzáson. **Sorsjegyek az új játékokra már kaphatók.**

CLUJ, PIATA UNIRII 20.

TELEFON: 40.

— **5163 palesztinai bevándorló júliusban.** Hivatalos jelentés szerint július havában 5163 bevándorló szállott partra Haifa-ban, amelyek közül 649 ugynevezett kapitalista certifikáttal került az országba, akik legalább ezer font vagyonnal rendelkeztek.

— **Az 5685 zsidó év első hónapjában a Keren Kajem** 261.000 font bevételt mutat ki, az előző hasonló időszak 214.000 fonttal szemben.

Egy kis pesti csemege

Hiába van a szigorú transfer és kivite-
li és behozatali tilalmak, azért mi tudunk
mégis hozni a határon túlról egy kis pesti
„csemeget“. Legutóbb irtunk arról, hogy
Désy Géza volt és levitézlett képviselő ur,
milyen szépen bánt el „hittestvéreivel“.
Most ismét egy kis pesti csemegevel szol-
gálhatunk. A budapesti „Uj Magyarság“,
amely a primet viszi az antiszemitáskodás
terén, nagyon felháborodott azon, hogy a
„Gyöngyösbokréta“ című darab előadásánál
„idegenfajúak“ ültek szépszámmal. Ebből
azt a következtetést vonja le, hogy az
„idegenfajúak“ szeretnek tapsolni az „exo-
tikum“-oknak. Viszont: ha véletlenül ezek
a lelkesedő, kipirult arcú zsidók nem men-
tek volna el az előadásra, akkor meg az lett
volna a baj. Akkor azt hirdették volna,
hogy a zsidóktól olyan idegen a magyar
néplélek, hogy feléje se néznek.

Mit tesznek ezzel szemben a zsidó
„felekezeti“ lapok a magyar fővárosban?
Azt írják, hogy azért is elmegy a zsidóság
az ilyen előadásokra. Azért is. Hogy úgy
mondjuk: dafke — elmegy. Mert való igaz,
hogy mi nem tülhatjuk sem a „Gyöngyös-
bokrétánál“ sem a gyöngyteleennél, hogy
mit is tegyünk. Menjünk vagy ne menjünk?
Végeredményben mindegy. Az „Uj Magyar-
ság“ meg a régi is, csak egyet fúj. Csak
az a bizonyos egészen régi, háború előtti
magyarság fúj más harsonát. A megértés
és tolerancia édesszavu kürtjét harsonáz-
ták, s nem voltak olyan fület bántó disszo-
nanciák, mint mostan.

Végeredményben egy kis „pesti cseme-
ge“ ez is, finom csomagolásban.

KÖNIG

— Az erdélyi mizrachi ifjúság „Javne-
iskolát“ állít fel. A mizrachi ifjúság eluji
konferenciája elhatározta, hogy a Brit Ha-
noar Hamizrachi összes csoportjainál „Jav-
ne-iskolákat“ állítanak fel a hagyományos
zsidó kultúra ápolására. Elhatározták továb-
bá, hogy a Merkaz Brit Hanoar és Merkaz
Mizrachi együttműködése céljából tanácsot
létesítenek Oradea székhellyel. Egy másik
határozat a Mizrachi asszonyok szervezeti
életének megszilárdítását célozza. Az asszo-
nyokat tömöríteni kell az eddig is működő
„Nase Mizrachi“ csoportokban. A mezőgaz-
dasági munka intenzívitására ugy a diasz-
porában, mint Erec Jiszraelben szintén ha-
tározatot fogadtak el valamint arra is, hogy
a mizrachi ifjúság a jövő évben a Keren
Kajemeth javára félmillió lejt fog gyűjteni.
Hebraizálni kívánják a mizrachi ifjúságot
és „Kibuc Olo Transilvani“ néven Haifa-
ban az erdélyi zsidók egyesületét alakítják
meg. Az ifjúsági központ a konferencia
határozata értelmében megmarad Sigheten.
A választások a következő eredménnyel vé-
gződtek: A Brit Hanoar Hamizrachi elnöke:
Juszt Mose (Oradea). Alelnökök: Feldmann
Nándor (Sighet) és Silberger Lajos (Cehul).
Az Exekutive elnöke: Izrael Albert. Alelnö-
ke: Vidder Sámuel (Sighet). Tagjai: Schei-
ner Benjámin (Viseu) és Perl Debora (Sig-
het). Az alapszabályok értelmében a kibő-
vített exekutive tagjai: Rubin Sándor (Ti-
misoara), Ordentlich Victor (Sátmár), Neu-
länder Eliahu (Arad), Gruber Sándor (Tg.-
Mures), Ábrámovics Háim (Oradea), Kohn
Dávid és Schwartz Zoltán (Cluj), Schwarz
Slomo (Sighet) és Jusztér Salamon (Top-
lita). A szervezet ügyésze dr Kratz Zwi
(Sighet). A „Tóra Vöavoda“-kuratórium
tagjai: Perl Bencion, Rosenfeld Izrael, Cikk
Chaim (Sighet), Löwinger Béla (Cluj) és
Steinmetz Alter (Borsa). Fegyelmi bizott-
ság: Moskovits Mose elnök, (Borsa), ale-
nök: dr Hartstein (Leanda), Fischl Halpert
(Cluj), Eppler Jakob (Timisoara), dr Ro-
senfeld Salamon (Cluj), Kohn Jichak (Hje-
din), Appel Dávid (Viseu). Revizorok:
Friedmann Mose (Sighet) és Mihály Ala-
dár (Oradea).

— A Hasomér Hacair szégyeli a szom-
batot? A luzerni kongresszus idején, mikor
a mizrachival való megállapodás létrejött a
Hasomér Hacair 27 főből álló delegációja
nem állott fel a szavazásnál. Igaz, hogy ez
senki sem akarta észrevenni, éppen ezére
egy deklarációt adtak le. A nyilatkozatban
leszögezik, hogy a szombati nyugalomra vo-
natkozó megállapítást elfogadják, mert an-
nak nagy nemzeti és szociális értéke van,
De nem fogadják el azt, hogy a szombat-
nak „vallási karaktert“ adjanak. A Haso-
mér Hacair delegátusok azon a nézetben van-
nak, hogy a szombat megtartását nem a
törvény és megállapodások betűhöz való
merev ragaszkodással kell biztosítani, ha-
nem a lelkiismereti szabadság elve alapján
kell azt intézményesíteni. Lényegében ez a
nyilatkozat sem nem oszt, sem nem szoroz,
az elv, amelyet a luzerni kongresszus le-
szögezett és elfogadott rendkívüli horderő-
vel bír, a jisuv és a cionista mozgalom to-
vábbfejlődése szempontjából és a Hasomér
Hacairnak „elvi fenntartásával“ hozott ha-
tározata sem lényeges. Elfogadja ugyan is
is a szombati szünnapot, csak — motívá-
lással. A fontos, hogy tartsa meg, hogy
milyen címen, az nem is lényeges.

A Prágában tanácskozó harmadik nem-
zetközi építészkongresszuson 11 erczijsz-
raeli építész vesz részt. A Rottner, a haifai
héber technikum docense referátumot tart
a kongresszuson „A nemzeti architektura
mai fejlődése Erec Jiszraelben“ címmel.

A Bat Galim vitorláshajó, amely a
Zebulon tengerésziskola tulajdonát képezi,
tanulmányútra indult Beyrutba. A fedél-
zet zsidó tengerészek és instruktoraik fog-
lalnak helyet, Ben Jaakkobbal az élükön.

A Maspero arab dohánygyár igazgató-
sága a rospina zsidó dohányültetvényesek
szindikátusával szerződést kötött huszezer
kiló dohány szállítására vonatkozólag.

Keztyű	Fátyol
Női kalap	
Ernyő	Ridikül

A palesztinai kormány közmunka-
osztálya megkezdte postaépület felállítását
a nahalali zsidó kolónián. Az épület ezer
fontba fog kerülni. Az építészeti szerződést
arab vállalkozóval kötötte meg a kormány
és a munkálatoknál csak arabokat foglal-
koztatnak.

Jeruzsálemben 140 ház épül e pillanat-
ban zsidó tulajdonosok számára. Az építke-
zési munkálatoknál 1467 zsidó és arab mun-
kást foglalkoztatnak. Ezen felül a kormány
és a város megbízásából különböző építke-
zési munkálatok folynak, amelyeknél főleg
arab munkások vannak foglalkoztatva. A
140 zsidó ház építésének szállítási munká-
latait is csaknem kizárólag arabok végzik.
A zsidó negyed uccaépítésénél hét zsidó
és 34 arab munkás dolgozik. Az őszi hóna-
pokban az építkezési tevékenység fokozódá-
sa várható. Nagy hiányt érzik kvalifikált
építőmunkásoknak. Pillanatnyilag többször
zsidó munkás találna Jeruzsálemben foglal-
kozást. Afelében malmot és bazaltkőgyá-
rat építenek. Kerkuban munkásházak van-
nak készülöben.

— A fürthi zsidó halottak gyalázása.
Frága. A fürthi jelentések szerint az ottani
kórházban elhunyt zsidók temetése alkalmá-
ból Hitler-uniformisba öltözött ifjak, köz-
vetlenül a koporsót vivők mellett mennek és
szavaló kórusban éneklik: „Gott sei Dank
wieder ein Jud verreckt!“ Amint a külföldi
lapok írják, a felháborodott árja asszonyok
több ízben vízzel öntötték le a halott-gyalá-
zó kölyköket.

**A legutóbbi húzás milliós nyereményei ismét beigazolták,
hogy Erdély és Bánát legszerencsésebb föelárusítása a
BANCA ILIESCU S. A. Cluj. Döntő húzás 1935. okt. 15.**

Vásároljon sorsjegyet! Ujítsa meg sorsjegyét! Kézien prospektust a csoportos játékról.
Oradeai fiók: Bulev. Regele Ferdinand 11.

Zsidó humor

NÉMETORSZÁGI ZSIDÓ IMÁJA.

Lieber Gott! Mach mich stumm,
Dass ich nicht in's Lager komm.
Lieber Gott! Mach mich taub,
Dass ich jeden Unsinn glaub.
Lieber Gott! Mach mich blind,
Dass ich alles glänzend find:
Stumm, und taub, und blind zugleich,
Pass ich in das „Dritte Reich“!

Szabad fordításban:

Én Istenem, némitsál meg,
hogy táborba ne kerüljek.
Jó Istenem, süketíts meg,
hogy minden örütségben higgyek
Istenem tégy vakká engem,
hogy ragyogjon előttem minden.
Mert csak néma, süket, vak és bamba
Illik a Harmadik Birodalomba.

A FÉL CHASSZID NÖK.

Egy magid (hitszónok) egyszer Prá-
gába jött, mely város zsidóinak akkoriban
vallási szempontból már rossz hire volt. Kül-
önösen a nők viselete, nyitott öltözködése
ellen volt panasz. A magid a templomban
mindjárt erre tért reá ostorozó beszédében,
melyet mindig finom kiméletbe szokott bur-
kolni.

— Asszonyaitokról el lehet mondani a
dicséretet, hogy félig chasszidok. Hosszu
tincseket (saját haját) viselnek és nyitott
szívvel (kivágott ruhával) járnak — ugy
mint a hajdani chasszidok. Ha még a mikve-
be is járnának, — igazi chasszidok volnának.

MIRE KELL A ZSIDÓNAK A PÉNZ.

Rabbi Meiri, a premislani, egyszer ima
közben megállt és az ég fele emelve szeméit
felkiáltott:

— Ribajnaj sel Ajlom. Világ Ura. Tu-
dom, hogyha összepréselnék Izrael fiainak
imáit, amit Feléd fohászkoznak, a lényeg ez
volna: pénz, pénz, pénz... De azt is tudom
ám, hogyha kipréselnék a pénz lényegét, a-
mit Tőled kérnek, kijönne belőle csupa tanu-
lás és jócselekedet. Mert mire kell a zsidó-
nak a pénz? — Hogy fizethessen tanítási
díjat gyermekeiért, hogy férjhez adhassa a
leányát jámbor talmudtudóshoz, hogy sze-
gényeket hívhasson az asztalához, hogy se-
gíthesse a nélkülözőket stb. stb. Tehát a pénz,
csak jóra kell nekik, hát teljesítsd a kíván-
ságaikat Világok Ura...

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 7.

INKÁBB OSZT, MINT SZOROZ.

A kávéházban hitsorsosaink asztalá-
 mellett egy antiszemita rémesen szidja a
zsidókat.

— Stimmt — bólint erre Reb Jaszeff —
osztom a nézetét.

— Megörültél? — förmed rá Reb
Smül — ez az alak a zsidókat szidja és te
osztod a nézetét!

— Nuná, majd szorzom — mondja
nyugoltan Reb Jaszeff.

FEL PESZACH.

Brandesnek panaszkodott egy ismerőse
hogy itt a Széder és még nincs semmi
Peszachra valója. Az író részvételt hall-
gatta aztán így szólt:

— Ez csakugyan szomorú dolog. Lá-
tod, én sem vagyok gazdag ember, de már
napok óta fél-Peszach van nálam.

— Hogy, hogy fél-Peszach — kérdi
szegény ember irigykedve.

— Hát egyszerűen úgy — feleli Bran-
des — hogy napok óta nincs a házamba
egy darab kovászos kenyér, most már
csak hiányzik a kovásztalan, a bor, a to-
jás és hasonló apróságok...